

Nådens fellesskap

Rapport fra samtalen mellom
Metodistkirken i Norge
og
Den norske kirke

Sluttrapport med forslag til avtale
Oslo 1994

INNHOLD

FORORD

I. INNLEDNING

A. Gruppens sammensetning og mandat

B. Andre samtaler mellom våre kirker

Et bredt samarbeid; Den internasjonale dialogkommisjons arbeid med kommentarer; Dialogen mellom Metodistkirkan i Sverige og Svenska kyrkan; Andre samtaler

C. Valg av emner for denne samtalegruppa

II. NOEN VIKTIGE LÆRESPØRSMÅL

A. Dåpen

B. Nattverden

C. Embetet

III. ANBEFALINGER

A. Konklusjon og anbefaling

B. Forslag til avtale mellom kirkene

Anerkjennelse; Forpliktelse; Gudstjenestlig feiring

VEDLEGG I: KIRKEN - NÅDENS SAMFUNN.

Uttalelse fra den internasjonale luthersk-metodistiske kommisjon 1979-1984.

VEDLEGG II: Svenska kyrkan/Methodistkyrkan i Sverige: Rapport från den andra samtalsdelegationen 1991.

FORORD

De senere år har mange økumeniske dialogkommisjoner eller samtalegruppe vært i arbeid. Samtalene har gått og går på kryss og tvers mellom konfesjonene i et meget omfattende nettverk. Vår dialog er en nasjonal bit av dette store arbeidet.

I de fleste tilfeller er det levert rapporter fra samtalene som er ført. De kan ha noe ulik karakter. Det dokumentet vi nå presenterer som rapport fra vårt arbeid, må leses i lys av vårt mandat og vår målsetting:

"Samtalegruppen vil undersøke i hvor stor grad det hersker enighet mellom kirkene, og hvilke praktiske konsekvenser som kan trekkes på denne bakgrunn."

Vi har spurt hvilken enighet eller uenighet det er mellom våre kirker i vesentlige lærespørsmål. Samtidig har vi lagt vekt på å spørre hvilken status denne enighet eller uenighet har i forhold til vårt fellesskap som kirker. Til slutt har vi vurdert hvordan våre kirker sakssvarende kan uttrykke den grad av fellesskap det kan være mellom oss.

Det er også vesentlig at vårt arbeid og det dokument vi nå presenterer, sees i lys av den videre økumeniske samtale mellom våre kirker og læreøkumenisk arbeid generelt. Dette er omtalt forholdsvis utførlig i innledningskapitlet. Vi har ikke ønsket eller funnet det nødvendig å ta opp igjen spørsmål våre kirker tidligere har drøftet på en tilstrekkelig måte. Spesielt vil vi minne om at de vedlagte tekster fra den internasjonale metodistisk-lutherske dialog og fra dialogen mellom Svenska kyrkan og Metodistkyrkan i Sverige leses som supplement til vår framstilling. Se nærmere redegjørelse for dette i §9.

Vi takker våre oppdragsgivere for oppgaven. Vi vil også rette en takk til Steinar Moe, som dessverre måtte trekke seg ut av gruppens arbeid p.g.a. tjeneste i utlandet. Arbeidet har vært en lærerik prosess for begge parter. Det gleder oss at vi har funnet grunnlag for å anbefale våre kirker å inngå en avtale om et utvidet kirkefellesskap i forhold til det vi nå har. Vårt håp er at vi med vårt arbeid har tatt ett skritt videre på vegen mot å synliggjøre vår gitte enhet i Kristus. De neste skritt må andre, vurdere og eventuelt ta. Forpliktelsen til å søke kirkens enhet er gitt oss av kirkens Herre, og den hviler på hele den kristne kirke.

Dokumentet sendes herved til våre kirker for studium, vurdering og behandling i de dertil bemyndigede organer.

Oslo i fastetiden 1994

Lars-Erik Nordby (leder)
Geir Hellemo (leder)
Juel Nordby
Anne Grete Spæren Rørvik
Øystein Brinch
Helle Maria Lund (sekr)
Olav Fykse Tveit (sekr)

I. INNLEDNING

A. Gruppens sammensetning og mandat

1. Hovedstyret for Metodistkirken i Norge og Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke oppnevnte våren 1991 en metodistisk-luthersk samtalegruppe, med følgende sammensetning:

Fra Metodistkirken i Norge:

Lars-Erik Nordby

Juel Nordby

Øystein Brinch

Helle Maria Lund, sekretær

Fra Den norske kirke:

Geir Hellemo

Steinar Moe (1991-1992)

Anne Grete Spæren Rørvik

Halvor Nordhaug, sekretær til juni 1991

Olav Fykse Tveit, sekretær fra og med desember 1991

Fra Mellomkirkelig Råds side ble det uttrykt følgende (sak 29/91): "Det foreslås at arbeidsgruppen drøfter hvilke samarbeidsformer og enhetstiltak mellom våre to kirker som på en mest mulig sakssvarende måte kan uttrykke vår enhet i Kristus."

På sitt første møte 14. juni 1991 valgte gruppen Lars-Erik Nordby og Steinar Moe til ledere. Geir Hellemo erstattet Steinar Moe som leder fra høsten 1992, p.g.a. Moes utenlandsopphold.

2. På det samme møte fastsatte gruppen sitt mandat slik:

"Samtalegruppen vil undersøke i hvor stor grad det hersker enighet mellom kirkene, og hvilke praktiske konsekvenser som kan trekkes på denne bakgrunn".

Når vi ut fra dette mandat har ført økumeniske læresamtaler mellom våre to kirker og konfesjoner, har vi bygd på den forutsetning at kirkens enhet med nødvendighet hører med til kirkens natur. Denne enhet finner vi i Det nye testamentet omtalt slik: "Ett legeme, en Ånd, liksom dere fikk ett håp da dere ble kalt, en Herre, en tro, en dåp, en Gud og alles Far, han som er over alle og gjennom alle og i alle" (Ef 4,4-6). Vi har altså sett det som vår oppgave å begrunne og foreslå egnede synlige uttrykk for den enhet som er gitt oss i Kristus.

B. Andre samtaler mellom våre kirker

Et bredt samarbeid

3. Våre kirker har allerede mange kontakter og et nokså omfattende samarbeid med hverandre i flere sammenhenger, både nasjonalt og internasjonalt.

På nasjonalt plan er det naturlig å nevne f.eks. Norges Kristne Råd, de mange utvalg og fora som er tilknyttet dette rådet, samt forløpere til Norges Kristne Råd, så som Fellesrådet for evangeliske trossamfunn. Videre kan nevnes tiltak som Det norske Bibelselskap, Kirkens Nødhjelp og Bønneuken for kristen enhet. Gjennom økumeniske gudstjenester, felles tiltak og møter på nasjonalt, regionalt eller lokalt plan har representanter fra våre kirker lært hverandre å kjenne og utviklet en omfattende gjensidig respekt og anerkjennelse. Dessuten har flere av våre kirkers medlemmer deltatt i menighetslivet i den andre kirken for kortere eller lengre perioder.

Metodistkirken i Norge er en del av The United Methodist Church og tilhører det samme biskopsområde som Finland, Sverige, Danmark, Estland og Latvia. Den norske kirke er en nasjonal folkekirke bestående av 11 bispedømmer. Den norske kirke er medlem av Det lutherske Verdensforbund; The United Methodist Church er medlem i World Methodist Council. Gjennom disse internasjonale konfesjonelle organisasjoner har våre kirker hatt samarbeid av ulik art.

Både The United Methodist Church og Den norske kirke er medlemmer i Kirkenes Verdensråd. Våre kirker har deltatt i prosessen knyttet til Faith and Orders studium av dåp, nattverd og embete. Sluttdokumentet fra dette studieprosjektet, "Baptism, Eucharist, Ministry", Geneve 1982 (Norsk oversettelse: "Dåp, nattverd og embete", Oslo 1983), også kalt "Lima-dokumentet", kan framheves i denne sammenhengen.

I flere land, bl.a. i USA, Tyskland og Sverige, har det vært ført offisielle læresamtaler mellom metodister og lutheranere. Den svenske dialogen har vært av særlig betydning for samtaler i Norge, da Metodistkirkene i Sverige og Norge tilhører det samme biskopsområde av The United Methodist Church som der har vært involvert. Videre har Den norske kirke og Svenska Kyrkan kirkefelleskap med hverandre. Dette innebærer anerkjennelse av embetene, nattverdfelleskap og utvidet samarbeid på mange plan.

Den internasjonale dialogkommisjons arbeid med kommentarer

4. Den samtale som har pågått mellom Metodistkirken i Norge og Den norske kirke, bygger på og viderefører andre læresamtaler mellom våre kirker. Gjennom disse samtaler er det gjort et viktig teologisk arbeid, og det er lagt et verdifullt og vidtrekkende grunnlag for et større fellesskap mellom våre kirker.

Den viktigste og mest omfattende offisielle læresamtale mellom våre kirker var den internasjonale metodistisk-lutherske dialogkommisjons arbeid i perioden 1979-1984. Dette arbeidet ble utført på oppdrag fra Metodistkirkens Verdensråd og Det lutherske Verdensforbund.

Disse organisasjoner oppnevnte to norske kommisjonsmedlemmer: Peder Borgen fra Metodistkirken og Lars Østnor fra Den norske kirke.

Sluttdokumentet fra denne kommisjonen: "The Church: Community' of Grace", Geneve 1984 (norsk oversettelse: "Kirken - nådens samfunn", se vedlegg I) ble sendt kirkene til vurdering. Dokumentet avsluttes med følgende anbefalinger:

"89. Fra begynnelsen av har en hensikt med dialogen vært å hjelpe metodistkirker og lutherske kirker til å bevege seg mot større fellesskap i tro, vitnesbyrd og tjeneste. Et slikt fellesskap finner sitt uttrykk i fullt sakramentalt fellesskap (communion).

90. Vi erkjenner i takknemlighet at vår dialog har ført oss et betydelig stykke nærmere dette mål fordi vi var i stand til å oppdage en stor grad av enighet og tilnærming mellom oss. Vi er av den oppfatning at denne teologiske diskusjon har oppnådd tilstrekkelig enighet til at vi kan gi følgende anbefalinger:

91. Vi anbefaler at våre kirker tar skritt for å erklære og etablere fullt fellesskap i brd og sakrament. Vi anbefaler at våre kirker som et første og viktig skritt offisielt besørger prekestolbytte og gjensidig gjestfrihet ved Herrens bord. Vi gleder oss over at fullt fellesskap i Ord og sakrament for tiden praktiseres i noen av våre kirker.

92. Vi anbefaler at våre to kirker arbeider sammen for å manifestere sin enhet gjennom felles anstrengelser i form av vitnesbyrd og tjeneste i verden.

93. Vi anbefaler at våre kirker tar imot og gjør bruk av resultatene fra denne teologiske dialog i arbeidet for den synlige enhet mellom alle kristne.

94. Til sist håper vi at våre kirker kan finne felles oppdrag og liv ved at vi deler våre liv med den verden som Kristus døde for. Vi ønsker inderlig for våre mennesker at de må vokse sammen i sinn, hjerte og tjeneste ved å erfare realiteten ved kirken - nådens samfunn. Vi har tillit til at Den Hellige Ånd leder lutheranere og metodister til former for vitnesbyrd, tjeneste og fellesskap som vil vise vår lydighet mot og kjærlighet til den samme Herre Kristus."

Lars Østnor mente det ikke var gitt tilstrekkelig teologisk begrunnelse for så omfattende anbefalinger.

Parallelt med denne internasjonale dialog, fungerte en norsk samtalegruppe som referansegruppe for de to kommisjonsmedlemmene fra Norge. Denne gruppen avga ikke en egen uttalelse.

5. Metodistkirken i Norge behandlet dette dokumentet på Årskonferansen sommeren 1986, og uttrykte sin anerkjennelse til dokumentet og de anbefalinger som var gitt der:

"Metodistkirken i Norge anerkjenner de uttalelser og anbefalinger som er fremkommet i dialogen mellom metodister og lutheranere i dokumentet The Church - Community of Grace og som bl.a. innebærer

- økt utveksling av predikanter kirkesamfunnene imellom
- et utvidet og gjensidig nattverdfellesskap

- et sterkere arbeide for at alle kirkesamfunn skal være uavhengige av og står likt overfor staten. Uttalelsen oversendes Den norske kirke og Den evangelisklutherske frikirke. "

6. Den norske kirke hadde sin endelige behandling av dokumentet under Kirkemøtet 1986. Det ble vedtatt at en uttalelse utarbeidet av Bispemøtet skulle sendes til Det lutherske Verdensforbund som Den norske kirkes offisielle stillingstagen til dokumentet. Dessuten vedtok Kirkemøtet å oppfordre til økt samarbeid og fellesskap mellom de to kirker på lokalplanet i Norge, etter de retningslinjer Bispemøtet hadde foreslått.

Uttalelsen fra Den norske kirke er temmelig omfattende, 7 sider. Det ble innledningsvis gitt uttrykk for at dokumentet "viser hvilke fremskritt som kan gjøres ved hjelp av økumeniske læresamtaler." Langt på veg sluttet en seg til de vurderingene av enighet mellom kirkene som kom til uttrykk i dokumentet. Vurderingene kan sammenfattes slik:

a. Det foreligger en stor grad av enighet mellom kirkene i svært grunnleggende spørsmål for kirkene og for fellesskapet mellom dem. Det gjelder

- synet på Skriftens autoritet,
- forståelsen av rettferdiggjørelsen som Guds verk i Kristus som vi får del i ved troen alene,
- forståelsen av helliggjørelsen som en "komplett og foregripende akt i og med rettferdiggjørelsen og en vedvarende handling ved Ånden".

b. Det ble bemerket at det i rapportens drøftinger av dåp og nattverd har blitt påvist et vesentlig samsvar mellom kirkenes syn på mange punkter. For nattverden ble det vist spesielt til den sterke kristosentriske tilknytning, samt til forståelsen av nattverden som sakramental akt, som uttrykk for fellesskapet og som takke- og lovprisningshandling.

Det ble etterlyst en mer klargjørende drøfting av antropologien, særlig i tilknytning til dåpen. Videre ble det uttrykt ønske om videre drøftelser av kirkenes syn på soteriologien og oppfatningen av Guds nåde, sammenhengen mellom dåp og kirkemedlemskap og en drøfting av forholdet mellom metodistisk og calvinsk nattverdforståelse.

c. Når det gjelder forståelsen av kirken, kirkens oppdrag og embetet, ble det konkludert med at det er påvist omfattende enighet.

d. Noe ble vurdert som utilferdsstillende drøftet. Det gjaldt etiske spørsmål, f.eks. knyttet til toregimentslæren. Det ble også stilt spørsmål til metoden i samtalen, om det var lagt for stor vekt på å få fram likheten mellom de to kirkers syn.

e. Det ble gitt tilslutning til det syn at fellesskapet og samarbeidet mellom kirkene bør utdypes og utvikles videre, særlig på lokalt plan, at samtalene mellom kirkene bør fortsette, og at kommunikanter oppfordres til å ta i mot nattverden i hverandres kirker når det er naturlig.

Konklusjonen ble at en ikke fant at tiden var inne til å opprette "fullt fellesskap om ord og sakrament". Begrunnelsen var "at de teologiske divergenser som ennå gjenstår, er av så sentral betydning at det ennå ikke foreligger en slik grad av læremessig konsensus som vi anser for nødvendig for etablering av fullt kirkefellesskap". Derimot var det Kirkemøtets håp at "den

dialog som nå er påbegynt, må fortsette både internasjonalt og lokalt, slik at det i tiden som kommer kan skapes bredere innsikt og forståelse og dermed større økumenisk bevissthet i forholdet mellom våre kirker. Dette kan i sin tid føre til stadig sterkere og mer utbygd fellesskap mellom metodister og lutheranere."

Dialogen mellom Metodistkirken i Sverige og Svenska kyrkan

7. I Sverige har en hatt to samtalerunder, 1979-1985 og 1990-1991. Reaksjonene på den første runden var positiv, men Svenska Kyrkans instanser etterlyste en videre drøftelse av dåpen, forholdet mellom rettferdiggjørelsen og helliggjørelsen, kirken og embetet. Den siste runden tok hensyn til disse kommentarer, og det resulterte i den siste versjon av fellesrapporten (Svenska kyrkan/Methodistkirken i Sverige: Rapport från den andra samtalsdelegationen 1991, Uppsala 1991, se vedlegg II). Den anbefaler de respektive kirkers beslutende organer

"att på grundval av har redovisat läroenhet

- erbjuda varandra full forkunnelse- og sakramentsgemenskap
- erkänna giltigheten av varandras prästvigning respektive ordination av äldste

Konsekvenserna av dessa beslut blir

att gemensama gudstjänster med sakramentsförvaltning kan hållas under ledning av ordinerad äldste i Metodistkirken i Sverige eller präst i Svenska kyrkan

- att präst ej reordineras vid övergång till tjänst i den andra kyrkan
- att möjlighet öppnas för den andra kyrkans präster/biskopar
- att assistera vid präst- och biskopsvigning
- att båda kyrkorna behåller sin organisatoriska självständighet att möjlighet til organisatorisk gemenskap i samsamarbetskyrkans form öppnas
- att ordinerad prist vid ansökan om prästerlig befattning i den andra kyrkan måste prövas med avseende på lämplighet samt avlägga prästlöften inför biskop i domkapitel respektive avge lojalitetsförklaring."

Methodistkirken har anbefalt at dette gjennomføres. Svenska Kyrkans Kyrkomöte 1993 ble forelagt saken av Centralstyrelsen, og gjorde vedtak om at intensjonene i disse anbefalinger følges. Det ble påpekt under behandlingen at uttrykket "forkunnelse- og sakramentsgemenskap" burde benyttes i stedet for uttrykket "full forkunnelse- og sakramentsgemenskap". Det sistnevnte uttrykk ble oppfattet som for omfattende. En del forandringer av kirkelige forordninger for Svenska Kyrkan ble vedtatt i samsvar med det.

Andre samtaler

8. I Tyskland har det vært ført liknende samtaler som har resultert i avtaler om alter- og prekestolfellesskap mellom Methodistkirken og de tyske lutherske kirker organisert i Vereinigte Evangelisch-lutherische Kirche Deutschlands (VELKD) samt med de unerte og reformerte kirker som er organisert i Arnoldsheiner Konferenz. I regi av Leuenberger Lehrgespräche har det vært ført samtaler med Methodistkirken hvor bl. a. Methodistkirkens biskop i Nord-Europa, Hans

Vårby, har deltatt. Det har resultert i en anbefaling overfor generalforsamlingen i Leuenberger Lehrgespräche til å inngå avtale om alterog prekestolfellesskap på vegne av "the participating churches". Ingen nordisk luthersk kirke har underskrevet Leuenberg-konkordien, og er derfor ikke bundet av disse samtaler.

Tilsvarende samtaler har vært ført i USA. Det har blant annet resultert i en bekreftelse av at en gjensidig anerkjenner hverandres dåp, og i en felles uttalelse om bispeembetet.

C. Valg av emner for denne samtalegruppa

9. Vår samtale er som nevnt en nasjonal oppfølging av den internasjonale metodistisk lutherske dialog. Vi viser her til dokumentet "Kirken - nådens samfunn", vedlegg I. Det er viktig å merke seg at de spørsmål som begge våre kirker har funnet tilfredsstillende behandlet i dette dokumentet, ikke har blitt gjort til gjenstand for fornyet drøfting. Det gjelder følgende tekstavsnitt:

Kapittel I. Skriftens autoritet,
kapittel II. Frelse av nåde ved tro, §§ 23,24,26 og 27,
kapittel III. Kirken, §§ 28-36, og
kapittel V. Kirkens oppdrag.

Den andre svenske samtalerapporten (1991-1992) har drøftet tilsvarende spørsmål under avsnittet om "Gud", "Kyrkan" og "Ordet", vedlegg II. Vår gruppe gir sin tilslutning til det som der sies. Spørsmålet om kirkemedlemskap, som er drøftet i den svenske rapporten under avsnittet om kirken, punkt 4, er behandlet med henblikk på norske forhold i vår rapport (§ 19).

Begge disse dokumenter utgjør en del av den helhet vårt dokument må leses i. De spesielt nevnte tekstavsnitt skal forstås som direkte supplement til vårt dokument.

10. Gruppens drøftinger har vært konsentrert omkring tema som må anses som avgjørende for gjensidig anerkjennelse og utvidet samarbeid. Gruppen startet sitt arbeid med å drøfte disse spørsmålene i lys av våre kirkers liturgier.

Det første tema vi konsentrerte oss om, var dåpsforståelsen i de to kirkesamfunn. Gjennom denne innfallsvinkel ble problematiske tema som antropologi, soteriologi og helliggjørelse på et tidlig tidspunkt brakt inn i samtalerne. Etter som dåpen gjennom alle samtalerne omkring disse tema tjente som felles referanseramme, fant gruppen det saksvarende og fruktbart å la behandlingen av disse delspørsmål inngå som deler av dåpskapitlet i det endelige dokument. En slik arbeidsmåte finner vi også i andre økumeniske dokument, så som Lima-dokumentet, hvor flere spørsmål om det kristne liv behandles i sammenheng med dåpen. Gruppen har lagt ned størsteparten av arbeidsinnsatsen i behandlingen av disse emner.

Ved siden av dåpen har nattverden blitt viet særskilt oppmerksomhet, både fordi nattverdsforståelsen tradisjonelt sett har vært problematisk for forholdet mellom kirkesamfunnene, men også fordi kirkelig fellesskap i så stor grad knyttes til nattverdsforståelse og nattverdspraksis.

Til sist har gruppen arbeidet med synet på det kirkelige embetet. Kirkene må etter vår vurdering ha en begrunnet oppfatning av hverandres embeter for å kunne ta stilling til spørsmål om reordinasjon, felles tjeneste ved felles gudstjenester og utførelse av tjeneste i den andre parts kirke.

11. Derimot har gruppen ikke funnet det naturlig å gå inn på en drøfting av etiske spørsmål. Det skyldes ikke at slike spørsmål er uvesentlige for kirkelig fellesskap. I våre to kirkelige tradisjoner finner en da også til dels ulike tilnæringsmåter til arbeidet med etiske problem. Så langt vi kan se, er det imidlertid vanskelig å avdekke vesentlige konfesjonelt betingede forskjeller mellom metodister og lutheranere i holdningen til aktuelle etiske problemstillinger. De forskjellene vi måtte finne, går ofte på tvers av de konfesjonelle skillelinjer. De etiske utfordringer vi står overfor, må kirkene forsøke å møte i fellesskap. Vår gruppe har ikke sett det som sin oppgave å føre dette arbeidet videre. Jf. til disse spørsmål "Kirken - nådens samfunn" §§ 67-68 og 73ff.

12. I våre drøftinger har de respektive kirkers grunnleggende skrifter, så som bekjennelsesskrifter og kirkeordninger, selvsagt spilt en vesentlig rolle. Gruppen vil særlig fremheve at våre kirkers gudstjenesteordninger har blitt trukket aktivt inn i arbeidet. Begge kirkesamfunn har i de siste tiår foretatt revisjoner av sine liturgiske ordninger. Studiedokumentet "By Water and The Spirit. A Study of the Proposed United Methodist Understanding of Baptism", skrevet av representative metodistiske teologer, har vært studert med stort utbytte. Dokumentet ble lagt fram for metodistenes generalkonferanse mai 1992, og er nå til høring i kirkens årskonferanser. Det skal opp til endelig behandling i 1996. Det har også tydeliggjort for gruppen at liturgiske reformer kan tjene som inspirasjon for teologisk refleksjon og økumenisk tilnærming.

I tillegg til dokumenter fra samtaler mellom metodister og lutheranere, har andre økumeniske samtaledokumenter vært verdifulle for vårt arbeid. Det gjelder særlig "Dåp, nattverd og embete" og dokumentet fra dialogen mellom lutherske kirker i de nordiske og baltiske land og de britiske og irske anglikanske kirker: "Fellesuttalelsen fra Porvoo med Porvoo-erklæringen". Norsk oversettelse, Oslo 1993 ("også kalt "Porvoo-dokumentet").

13. Til sist finner gruppen det nyttig å gjøre oppmerksom på en del holdninger og metodiske vurderinger som har vært viktige for de resultat en har kommet fram til.

a. Under arbeidet har naturlig nok forskjellene mellom kirkesamfunnene vedvarende stått i sentrum for samtale. Dette har ikke forhindret at gruppen også har lagt stor vekt på å søke etter likhetstrekk i ulikhetene. Gruppen har erfart at en saklig sett ofte har kommet hverandre nærmere når en har gitt seg tid til å utdype hvilke intensjoner som ligger bakenfor den mer umiddelbare markering av særstandpunkt.

b. Gruppen har erfart at skapelsesteologiske innfallsvinkler, som forøvrig har preget en rekke sentrale bidrag i de siste tiårs økumeniske debatt, har fungert som et konstruktivt innslag i samtale. Denne betoning av skapelsesteologiske perspektiv har etter gruppens oppfatning ikke tjent til å svekke f.eks. en kristologisk orientering, men snarere bidratt til å sette de grunnleggende kristologiske perspektiv inn i en videre sammenheng.

c. Liturgiske ordninger har allerede vært nevnt som en type kildetilfang som gruppen har gjort bruk av. Her skal bare tilføyes at arbeidet med nyere liturgiske ordninger som har tidlig-kristne liturgier som ett av sine orienteringspunkt, på en bemerkelsesverdig måte har ført kirkesamfunnene nærmere hverandre.

d. Gruppen har reflektert over den betydning ulik sosial-historisk kontekst har hatt for utformingen av f.eks. dåpsteologien innenfor de to kirkesamfunn. Videre har bevisstheten om at begge samfunn etter hvert har en lang historie bak seg, skapt forståelse for at kirkesamfunn ikke bare endrer seg over tid, men også vinner seg til å leve med et ganske omfattende mangfold innenfor eget hus. I vår dialog har besinnelse på disse faktiske kjensgjerninger vært vesentlig.

e. Gruppen har vært overbevist om at vår samtale først og fremst har funnet sted "for at verden skal tro" (Joh. 17,21). Gruppen er av den oppfatning at de enorme utfordringer som det moderne, sekulariserte samfunn skaper for Jesu Kristi kirke, gjør det maktpåliggende, så langt det er mulig, å stå sammen i tro og tjeneste og finne egnede former for samarbeid.

II. NOEN VIKTIGE LÆRESPØRSMÅL

A. Dåpen

14. Dåpen er et grunnleggende enhetsbånd i Jesu Kristi kirke. Den har også vært et sentralt spørsmål i flere av drøftelsene mellom våre to kirkefamilier. På bakgrunn av våre drøftelser, vil vi gi uttrykk for følgende om vår forståelse av dåpen:

15. Dåpen formidler Guds nåde til menneskene. Den har sitt grunnlag i Jesu Kristi liv, død og oppstandelse. I dåpen dør den dømte fra synden, blir forenet med Kristus, mottar Den Hellige Ånd og blir innlemmet i den ene, hellige, allmenne og apostoliske kirke. Dåp med vann i den treenige Guds navn har vært praktisert helt fra den apostoliske kirkes tid.

16. Dåpen er en handling med tegn-karakter. Den er mer enn et synlig tegn som bare viser til Guds nærvær i verden. Den rituelle handling har og gir virkelig del i dette nærvær. Derfor er dåpen et virkekraftig tegn.

Det er en grunnleggende sammenheng mellom skapelsen og dåpen som tegnhandling. Fordi alt det skapte er Guds verk, bærer det Guds preg og kan bli bærer av Guds nærvær. Elementene i sakramentene dåp og nattverd er en del av den skapte verden, og de blir på en særskilt måte formidlere av Guds nærvær. Den treenige Gud gir oss altså sin nåde gjennom ytre middel så som vann, brød og vin. Den uendelige Gud har valgt denne måten å kommunisere med sin skapning på (jf. finitum capax infiniti; "det endelige rommer det uendelige"). Den avgjørende forutsetning for at formidlingen mellom Gud og mennesker kan finne sted på denne måte, er at Gud ble menneske i Jesus Kristus.

17. Mennesket ble skapt i Guds bilde, og det var godt. Vår opprinnelige menneskelige natur ble fordervet ved syndefallet, og forholdet til Gud ble brutt. I vår stolthet setter vi vår egen vilje først og gjør opprør mot Gud.

Mennesket lever i brutte relasjoner, til Gud, til skaperverket, til medmennesket og til seg selv, og synden hører til menneskehetens livsvilkår. Vi er dominert av en indre tilbøyelighet til å synde. Dette er arvesynd, som rammer alle mennesker. Hele skaperverket er preget av syndens realitet og venter på forløsning.

18. Dåpen gir en ny relasjon til den treenige Gud, fordi Gud gir oss syndsforlatelse i dåpen (jf. Nikenum), forener oss med Kristus i hans død og oppstandelse, gir oss Den Hellige Ånd og innlemmer oss i Kristi legeme, som er kirken.

19. Dåpen står ved inngangen til det kristne livet, og skal derfor ikke gjentas. Det er ingen nådemidler som kan ha dåpens plass i kirkens liv. Dåpen er et tegn og et segl, og den formidler nådens liv inn i det kristne fellesskap. Guds løfter blir bekreftet av Gud i dåpen.

Begge kirker avviser gjendåp.

Når det gjelder sammenhengen mellom dåp, konfirmasjon og kirkemedlemskap har metodister og lutheranere i prinsippet sammenfallende syn når det gjelder forståelsen av dåpen som innlemmelse i Jesu Kristi legeme, som er den universelle kirke. I begge kirkefamilier er dåp nødvendig for kirkemedlemskap. Både i Metodistkirken i Norge og i Den norske kirke er konfirmasjonen en forbønnshandling som avslutter en tid med opplæring i kristen tro og kristent liv. I Metodistkirken gis fulle rettigheter og ansvar som medlem av denne kirken ved "medlemsopptagelsen", en høytidelig bekreftelse av den tro som en ble døpt til. Den norske kirke har ikke en tilsvarende handling. Disse forskjeller i kirkeordning har blant annet sammenheng med de to kirkers historie i Norge som frikirke og folkekirke.

20. Våre kirker ser seg bundet til de gitte nådemidler, men Gud er ikke bundet av sine egne midler. Hva Gud gjør før og utenom dåpen for menneskets frelse, og hvilket forhold det er mellom dåp og omvendelse, har vært drøftet i våre samtaler.

Metodistene lærer at Guds nåde har en forutgående, universell virkning som muliggjør omvendelse, og at Guds nådige handling til frelse ikke kan begrenses til dåpen. Dette har vært uttrykt i tanken om Guds forutgående nåde (*gratia praeveniens*).

Metodistene lærer som en følge av dette at mennesket er omsluttet av Guds nåde fra unnfangelsen av. Det er ikke en avvisning av den grunnleggende forståelse av dåpen som en avgjørende forandring av menneskets gudsforhold, slik det er framstilt ovenfor. Denne måten å forstå Guds forutgående nåde på innebærer heller ikke at metodistene lærer at mennesket er syndfritt før dåpen.

Lutheranerne tror også at Guds nådige handling gjøres gjeldende før dåpen. Av nåde og faderlig godhet holder Gud hele sin skapning ved lag og verner den mot alt ondt. Dette forhindrer ikke at lutheranerne legger særlig vekt på at dåpen er nødvendig til frelse, fordi dåpen er den grunnleggende meddelelse til det enkelte menneske av Guds frelseshandling i Kristus. Selv om lutheranerne understreker dåpens nødvendighet, innebærer det ikke at de sier at den udøpte er utenfor Guds nåde og kjærlighet.

Også innenfor Den norske kirke har menneskets omvendelse til tider vært betont sterkere enn dåpens betydning. Selv om rammene for en slik forkynnelse har vært noe forskjellig fra den metodistiske, har vekkelseskristendom verken vært offisielt avvist som stridende mot bekjennelsen eller ført til kirkesplittelse.

På denne bakgrunn finner vi det urimelig å betrakte disse spørsmål som grunn til kirkesplittelse mellom våre to kirker.

Selv om de to kirkefamilier ikke finner barnedåp i seg selv problematisk, vil vi gjøre oppmerksom på at det store antall udøpte innenfor moderne, sekulariserte samfunn skaper nye utfordringer for tenkningen omkring Guds virke i verden. Utvekslingen av erfaringer fra kirkelige tradisjoner som er preget av ulike historiske problemstillinger, vil kunne skape en fruktbar dynamikk i det videre arbeid med slike spørsmål.

21. Da den oppstandne Herre ga disiplene i oppdrag å gå ut og gjøre alle folk til disipler, bød han at dette skulle skje gjennom dåp og undervisning. Dåpen må derfor 'forberedes og følges opp gjennom undervisning og kristen oppdragelse. Den enkelte dømte skal ledes fram til en bekreftelse av sin dåpspakt.

Dagens samfunnssituasjon skjerper også den forpliktelse vi har til å videreutvikle våre planer og program for dåpsopplæring, som forutsetter at dåp forberedes og følges opp gjennom undervisning og kristen oppdragelse. Felles dåpsopplæring er et aktuelt samarbeidstiltak mellom våre kirker.

22. Den dømte tilhører Guds folk, der hun eller han skal leve som Jesu Kristi disippel. Med dåpen følger ansvaret for å fortsatt leve i Guds nåde, søke Åndens hjelp for troens vekst og å vandre i Kristi etterfølgelse.

23. Det er vesentlig å se helliggjørelsen i lys av dåpen. I dåpen gjenskaper Gud det ødelagte Gudsbildet i oss. Dåpen er inngangen til det kristne livet, og som død og oppstandelse med Kristus er den mønsteret for det kristne livet i omvendelse og tro. Bruk av vann ved dåp viser på en billedlig måte at dåpen renser oss fra synden, gjør oss til en ny skapning og fører oss inn i et hellig liv. Kirken må derfor føre de dømte inn i kristen tro og kristent liv. Lutheranere og metodister uttrykker seg noe forskjellig om hvordan dette skjer.

Metodistene lærer at mennesket har et konstant behov for Guds nåde. De understreker at helliggjørelsen er et verk av Guds nåde. Den innebærer en daglig kamp mot synden. Dog innebærer helliggjørelsen også en reell forvandling ved Den Hellige Ånd. Metodistene legger vekt på at helliggjørelsen må forstås som en prosess som pågår hele livet. Dette innebærer en vekst i nåde og hellighet som bringer menneskets liv stadig mer i takt med Guds vilje. Prosessen er først fullført når den troende og kirken er helt likedannet med Kristus. Dette betyr ikke at metodistene forkynner at mennesket kan bli fri for synd i dette livet. Det håp om menneskets forvandling som ligger i metodistenes forståelse av helliggjørelsen, er ikke knyttet til menneskets evner, men til Guds nyskapende nåde.

Lutheranerne understreker at restitueringen av Gudsbildet skjer helt og fullt i dåpen og at mennesket ikke kan få noen annen status overfor Gud enn den som er gitt i og med dåpen, som samtidig rettferdig og synder. På samme tid fastholder lutheranerne at troen skal frambringe gode frukter og at man skal gjøre gode gjerninger. Lutheranerne legger således vekt på at det kristne livet er et liv i daglig omvendelse. Innenfor Den norske kirke har helliggjørelsen imidlertid vært forstått på ulike måter. I denne sammenheng er det nærliggende å gjøre oppmerksom på at en prosessorientert tenkning som kan minne om den metodistiske, til . tider har vært sterkt poengtert i deler av luthersk kristendom.

Begge kirkefamilier fastholder at helliggjørelsen grunnleggende sett er et verk av Guds nåde og at mennesket alltid vil trenge Guds nåde i dette livet. De forskjeller i læren om helliggjørelsen vi har pekt på, vurderer vi på denne bakgrunn ikke som kirkesplittende.

24. Begge kirker anerkjenner gyldigheten av hverandres dåp. Dåpen er gyldig og virksom når den skjer ved overøsing eller neddykking i vann i Faderens, Sønnens og Den Hellige Ånds navn.

B. Nattverden

25. Nattverden er et av de grunnleggende nådemidler. Kristus har selv innstiftet dette måltid, og han har befalt oss å fortsette å feire det inntil han kommer igjen. Han har selv lovet å være til stede i dette måltidet.

26. Nattverden er på samme måte som dåpen en handling som er et virkekraftig tegn (jf. §§ 15-16). Dette innebærer at nattverdhandlingen ikke bare er et synlig tegn som viser til Guds nærvær i verden, men den har og gir virkelig del i Kristus. I nattverden bringer Kristus sitt livgivende legeme og blod gjennom brød og vin til alle feirende som tar del i måltidet.

Kristi tilstedeværelse er uten tvil nattverdets sentrum, og det løftet som innstiftelsesordene inneholder, er derfor av helt grunnleggende betydning.

Kristi reelle nærvær i nattverden kommer til uttrykk gjennom feiringen som helhet. På en spesiell måte uttrykkes likevel realpresensen gjennom måltidets anamnetiske karakter. Anamnesen, som ihukommelse av Guds frelsende handling ved Kristi død og oppstandelse, henviser til den vedvarende virkning av Kristi frelsesverk. Kristi reelle nærvær uttrykkes også gjennom betoningen av Åndens virke for oss gjennom nattverdmåltidet. Det er ved Kristi levende ord og ved Den Hellige Ånds kraft at brødet og vinen blir sakramentale tegn på Kristi legeme og blod.

Metodistene har særlig betont at Kristi nærvær i nattverden formidles ved Den Hellige Ånd. Også for lutheranerne er det vesentlig at Ånden gis ved sakramentene. Imidlertid har lutheranerne lagt særlig vekt på at Kristi legeme og blod mottas i nattverdelementene. Begge kirkefamilier er enige om at Kristus virkelig er til stede, blir utdelt og mottatt under brødets og vinens skikkelse i nattverden.

27. I nattverdfeiringen får de troende del i Kristi fullbrakte offer. Dette innebærer at vi i nattverden mottar syndenes forlatelse og alle de øvrige velsignelser som Kristus har brakt oss, så som liv og udødelighet. Styrket av dette måltidet i tro, håp og kjærlighet, blir vi sendt ut i verden for å være budbærere for fred, rettferd og forsoning.

28. Begge våre kirker understreker på en tydeligere måte enn før at det er gjennom nattverden at Gudsfolkets fellesskap kommer fullt ut til uttrykk. Nattverden gir uttrykk for og virkeliggjør på en særskilt måte fellesskapet med Kristus og hverandre (koinonia). Vi ser nattverden som en foregripelse av Guds rike og nattverdfeiringen som en utfordring overfor all urett i verden. Vi ser fram mot en verden hvor mennesker i sannhet er forsonet med hverandre og deler Guds gaver rett.

29. Begge kirker betoner også i sine liturgier sterkere enn før nattverdets karakter av lovprisning og takk (eucharisti). I nattverden bærer vi fram vår takk for alt vi har mottatt fra Gud i skaperverket, forløsningen og Guds handlinger med sitt folk fra den gamle pakt til den dag da Gud vil skape en ny himmel og en ny jord. I forlengelsen av denne betoning av nattverden som takksigelse til Faderen, er det naturlig å oppfatte hele handlingen som et lovprisningsoffer hvor brød og vin, frukter av jorden og menneskers arbeid, ved Kristus bringes til Faderen i tro og takksigelse.

30. Vi anser gudstjenesten med ord og sakrament for å være den sentrale handling i det kristne fellesskap. I overensstemmelse med den felleskirkelige tradisjon ordinerer/vigsler begge kirker sine sakramentsforvaltere.

C. Embetet

31. Vi tror at forståelsen av kirkens embete henger nøye sammen med synet på kirken. Både metodistene og lutheranerne betrakter sine kirker som en del av Jesu Kristi kirke. Kirken er et fellesskap av troende der Guds Ord forkynnes rent og sakramentene forvaltes i samsvar med Guds Ord.

32. I kirken er alle som tror på Jesus Kristus gjennom sin dåp kalt til å være et hellig presteskap. Hele kirken har del i Kristi gave og oppgave, å formidle evangeliet til verden gjennom vitnesbyrd, bønn og tjeneste.

33. Samtidig som tjenestene er mange, er noen spesielt kalt til å forkynne Ordet og forvalte sakramentene. Dette embetet er innstiftet av Gud og gitt til kirken. I begge våre kirker er dette en ordinert tjeneste som utøves i og for kirken.

34. Verken metodister eller lutheranere vil hevde at det i Det nye testamente finnes et klart og utvetydig tjenestemønster som i dag kan direkte overtas som kirkens embetsstruktur. Likevel peker noen oppgaver seg ut for prestatjenesten: Å forkynne Guds Ord, å forvalte sakramentene, å utøve hyrdefunksjoner som innebærer ledelse, sjelesorg og skriftemål, veiledning og formaning.

35. De forskjellige tjenester som i våre kirker er knyttet til embetet, finner vi allerede omtalt i Det nye testamente. Både Metodistkirken og Den norske kirke innvier/vigsler noen prester til å utføre en spesiell tilsynstjeneste (episkope) som biskoper. Denne tjenesten utfører de i tillegg til de tjenester de er ordinert til som prester. Den er et tegn på kirkens apostolisitet og enhet. Biskopene er ikke alene om å ivareta disse oppgaver i kirken.

36. Guds kall til prestatjeneste er både et indre kall til den enkelte og et ytre kall gjennom kirkens prøving og bekreftelse, som kommer til uttrykk ved ordinasjonen.

Ordinasjon skjer i begge kirkene ved håndspåleggelse og bønn, og er en handling som ikke gjentas.

Normalt kreves teologisk utdanning fra universitet eller teologisk seminar for å bli ordinert til prest. I begge kirker er tjenesten åpen for kvinner og menn.

37. Begge våre kirker har en diakonal tjeneste som skal synliggjøre hele kirkens diakonale ansvar. Denne tjenestens plass i kirkens liv blir drøftet i begge våre kirker. Vi anbefaler våre kirker å samarbeide om utformingen av denne tjenesten.

III. ANBEFALINGER

A. Konklusjon og anbefaling

38. Synlig kirkelig enhet er ikke det samme som fullstendig likhet. Vår gitte enhet i Kristus står heller ikke i en prinsipiell motsetning til mangfold, men forefinnes i mangfoldet. Da dette mangfold er i overensstemmelse med Den Hellige Ånds mange gaver til kirken, er det av grunnleggende kirkelig betydning. Dette forhold mellom enhet og mangfold bevitnes allerede i Det nye testamente.

Våre to kirker har med sine kirkeordninger og læretradisjoner blitt formet under ulike historiske omstendigheter. Dette har skapt forskjeller mellom oss som uttrykker legitimt mangfold, men mellom våre kirker har det også eksistert motsetninger som det har et mål å overvinne. Våre samtaler kan oppfattes som et skritt i den retning.

Vesentlige spørsmål for forholdet mellom våre kirker er drøftet i denne rapporten. Vi viser også til rapporten fra den internasjonale metodistisklutherske samtaledelegasjon "Kirken - nådens samfunn" og til rapporten fra samtale mellom Svenska Kyrkan og Metodistkyrkan i Sverige, vedlegg I og II. Vi har funnet en grunnleggende konsens mellom oss i mange viktige spørsmål, i andre spørsmål har vi gjennom fordypet studium og samtaler opplevd at våre standpunkt konvergerer. Dette bør få synlige uttrykk.

Etter vår vurdering er det påvist et samsvar mellom våre kirkers lære og liv som gjør at vi vil anbefale våre kirker å avtalefeste et utvidet kirkefellesskap. Med "utvidet kirkefellesskap" menes et fellesskap som har tydeligere og mer forpliktende uttrykk enn de relasjoner det er mellom våre kirker i dag. Det er nærmere angitt nedenfor hva dette kan innebære. En avtale mellom våre kirker bør inneholde en gjensidig anerkjennelse av hverandre som kirker og en forpliktelse til et slikt utvidet kirkefellesskap.

B. Forslag til avtale mellom kirkene

39. Vi anbefaler derfor følgende:

"METODISTKIRKEN I NORGE, SOM EN DEL AV THE UNITED METHODIST CHURCH
OG
DEN NORSKE KIRKE
INNGÅR DENNE AVTALE:

"Metodistkirken i Norge, som en del av The United Methodist Church, og Den norske kirke inngår denne avtale:

Anerkjennelse

Vi

- 1) anerkjenner hverandres kirker som tilhørende Jesu Kristi ene, hellige, allmenne og apostoliske kirke, og som har del i hele Guds folks oppdrag,
- 2) erkjenner at begge våre kirker står sammen i bekjennelsen av den apostoliske tro, slik den er gitt oss i Den hellige skrift og uttrykt i de oldkirkelige bekjennelser,
- 3) anerkjenner hverandres dåp og forvaltning av nattverdens sakrament,
- 4) anerkjenner hverandres prestedtjeneste,
- 5) erkjenner at vi fortsatt er to ulike kirker, med hver sin tradisjon, læredokumenter og kirkeordning, fastsatt etter den respektive kirkes egne bestemmelser.

Forpliktelse

Vi forplikter oss til et utvidet kirkefelleskap, som kommer til uttrykk ved at

- 1) vi feirer gudstjeneste og nattverd sammen, hvor ordinerte embetsbærere fra begge kirker gjør tjeneste sammen, eller hvor ordinerte embetsbærere fra en kirke leilighetsvis gjør tjeneste i den andres kirke,
- 2) vi hilser medlemmer fra hverandres kirker velkommen på linje med våre egne medlemmer til å delta i gudstjenester, motta sakramentene og andre pastorale tjenester,
- 3) vi står sammen om å utføre kirkens oppdrag og tjeneste i vårt land, i bønn og arbeid, og derfor søke former for samarbeid der det er naturlig,
- 4) vi åpner for at representanter fra hverandres kirker inviteres til å delta i bispevigsling og ordinasjon av prester eller vigsling til annen kirkelig tjeneste, og ved innsettelse til kirkelig tjeneste på lokalt plan,
- 5) vi åpner for at prester eller andre som er vigslet til kirkelig tjeneste, etter invitasjon og avtale mellom kirkene og i samsvar med de regler som til enhver tid gjelder, ved utveksling mellom våre kirker, kan utføre tilsvarende tjeneste i den andre kirken uten ny ordinasjon eller vigsling; ved permanente ordninger vil kirkene stille krav til utdanning og egnethet, og be vedkommende forplikte seg på lærenormer og gjeldende ordninger i det kirkesamfunn hun eller han skal gjøre tjeneste,
- 6) vi åpner for at det etableres ulike typer organisert fellesskap på lokalt plan,
- 7) vi fortsetter med regelmessige samtaler og felles studium av viktige spørsmål for tro og liv, herunder det som har vært pekt på i høringene om avtalen i våre kirker,
- 8) vi drøfter videre hvilke tiltak som kan settes i verk og hvilke avtaler som kan inngås for å gjøre synlig det fellesskap det er mellom våre kirker.

Gudstjenestlig feiring

Avtalen bekreftes med felles gudstjenester i metodistiske og lutherske kirker. Disse markeringer skal vise at vi gjensidig anerkjenner hverandre og at vi forplikter oss på den felles tjeneste i Guds rike og for vårt folk.

Gudstjenestene omfatter en erklæring om vårt utvidede kirkefelleskap, gjensidig forbønn, utveksling av fredshilsen og felles nattverdfeiring."

VEDLEGG I: KIRKEN - NÅDENS SAMFUNN.

Uttalelse fra den internasjonale luthersk-metodistiske kommisjon 1979-1984.

Norsk oversettelse, trykt i Lars Østnor: "Dialogens vei. Den internasjonale luthersk-metodistiske samtale 1979-84." Nordisk Økumenisk Institutt - Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke, Oslo/Uppsala 1990, s. 100-134. Gjengitt med tillatelse.

Kirken - nådens samfunn

Uttalelse fra den internasjonale luthersk-metodistiske kommisjon

Forord

Det er med stor takknemlighet og glede vi kan presentere resultatene av dialogen mellom Det lutherske Verdensforbund og Metodistkirkens Verdensråd for de avgjørende instanser og medlemskirker i våre to fellesskap.

Vår felleskommisjon har, gjennom fem godt forberedte møter i tidsrommet 1979-84, vært i stand til å diskutere et vidt felt av spørsmål som står sentralt i vår tro og kristenliv som enkeltmennesker og som kirker. Vår rapport vitner om viktige overensstemmelser og konvergerende synspunkter, og den viser på hvilke måter vi uttrykker vår felles tro forskjellig. Det er på dette grunnlag felleskommisjonen anbefaler skritt mot et nærmere fellesskap mellom våre kirker, inkludert predikantutveksling og gjensidig åpent nattverdbord.

Det er vårt håp og ønske at resultatene av denne dialogen vil bli benyttet i våre kirker som kilde og impuls for nærmere fellesskap når det gjelder liv, vitnesbyrd og tjeneste, og som basis for videre samtale på de felt der vi føler behov for å oppnå større overensstemmelse.

Må Den Hellige Ånd, hvis makt og ledelse vi igjen feirer denne pinsen, lede oss mot den synlige enhet mellom alle kristne, som vår Herre ba om.

Juni 1984

Dr. Carl H. Mau, generalsekretær Det lutherske Verdensforbund
Dr. Joe Hale, generalsekretær Metodistkirkens Verdensråd

Innledning

A. Tilbakeblikk på dialogen

1. Den bilaterale dialog mellom Det lutherske Verdensforbund (LVF) og Metodistkirkens Verdensråd (MVR) om temaet "Kirken - nådens samfunn" kan føre sin opprinnelse tilbake til en konferanse mellom sekretærene i de kristne kirkers verdenssammenslutninger som ble holdt i Roma i 1977. Om kvelden den 17. mai møttes en liten gruppe metodister og lutheranere for å drøfte tilretteleggelsen av en oppklarende samtale mellom deres to trossamfunn.¹

Lederne i LVF og MVR ble enige om å sende sju deltakere fra hver side til en forberedende konsultasjon. Møtet ble holdt 5.-9. desember 1977 i Epworth by the Sea, St. Simons Island, Georgia, USA.

2. Epworth by the Sea-konsultasjonen tok opp fire emner. Grunnleggende fellestrekk, spørsmål som trenger nærmere klargjøring, fellesoppgaver som lutheranere og metodister står overfor, og metodologiske og praktiske følger av en luthersk-metodistisk dialog på verdensplan. Deltakerne konkluderte med at en slik dialog ville bidra til økt samarbeid i en slik grad at man kunne forsvare den forskningsinnsats og de utgifter som ville bli nødvendige. De forberedte derfor en uttalelse om hensikten med den påtenkte dialogen og et femdelt debattgrunnlag som skulle forelegges deres respektive eksekutivkomiteer.

3. Dialogens hensikt skulle være:

- A. Å bidra til gjensidig forståelse og respekt mellom metodister og lutheranere både når det gjelder likheter og forskjeller.
- B. Å bidra til å vise at lutherdom og metodisme er deler av det ene fellesskap i Kristus og søker å stå sammen i vitnesbyrd og tjeneste i verden.
- C. Å styrke mulighetene for å praktisere fellesskap i Ord og sakrament mellom lutheranere og metodister.
- D. Å sørge for et teologisk grunnlag for kirkelig samarbeid og enhet, tilpasset lokale behov og muligheter.

4. Videre skulle fem emner klargjøres i forbindelse med hovedtemaet "Kirken - nådens samfunn":

- A. Bibelens autoritet og kirkens selvforståelse.
- B. Nådens evangelium.
- C. Den Hellige Ånds plass i kirken. De helliges samfunn. Kristi legeme.
- D. Evangeliets sakramenter.

E. Kirkens oppgave i dagens verden.

5. Den luthersk-metodistiske felleskommisjon skulle bestå av seks til åtte medlemmer fra hver side (ikke medregnet stabspersoner), og det skulle tas spesielt hensyn til geografisk spredning.

6. Både LVF og MVR godkjente dette forslaget. De utnevnte en felleskommisjon på 16 medlemmer som representerte metodistkirker og lutherske kirker i Afrika, Asia, Europa, Nord-Amerika og Latin-Amerika. Derpå fulgte en rekke viktige konsultasjoner.

Den første sesjonen i felleskommisjonen ble holdt i Dresden, DDR, i tiden 20.-26. januar 1979. Hovedtemaer for dette møte var Skriftens autoritet, den menneskelige formufts rolle og den kristne erfarings egenart.

Den andre sesjonen ble holdt i Bristol, England, i tiden 12.-16. mai 1980. Her tok man for seg den kristne erfaring, rettferdiggjørelsen og helliggjørelsen.

Den tredje sesjonen ble holdt i Oslo, Norge, i tiden 3.-9. oktober 1981. Emner til behandling var Den Hellige Ånd og ekklesiologien.

Den fjerde sesjonen ble holdt i Lake Junaluska, North Carolina i USA, i tiden 20.-26. mars 1983. Nådemidlene, dåpen og nattverden, kirkeordning samt diskusjon om et første forslag til denne fellesuttalelsen sto på dagsorden.

Den femte sesjonen fant sted på Bossey utenfor Geneve i Sveits i tiden 3.8. mars 1984. Evangelisering, sosialetikk og avsluttende arbeid med den endelige rapporten var sakene på dagsorden ved denne anledning.

7. For Det lutherske Verdensforbund var denne dialogen med Metodistkirkens Verdensråd ledd i en serie offisielle dialoger med andre, verdensomspennende kirkesamfunn: Den romersk-katolske kirke, Det anglikanske fellesskap, de ortodokse kirkene og (fra 1985) Baptistenes Verdensallianse. I 1967 begynte Metodistkirkens Verdensråd en offisiell, tosidig dialog med Den romersk-katolske kirke. Dialogen med Det lutherske Verdensforbund var MVR's andre internasjonale dialog. Vår aktuelle dialog må forstås ikke bare i en verdensvid, økumenisk sammenheng, men også i forhold til et ganske stort antall bilaterale samtaler mellom lutheranere og metodister på nasjonalt plan, og til andre uttrykk for økende kontakt og bedre forhold mellom kirker innen våre to konfesjonelle tradisjoner.

B. Bakgrunn og erfaring

8. Bakgrunn for og årsak til denne dialogen er erkjennelsen av at selv om lutherske kirker og metodistkirker uttrykker tro, liv, etos og kirkeordning ulikt, er disse ulikhetene ofte resultater av begge kirkers særegne opprinnelse og senere utvikling.

Lutherdommen startet som en reformbevegelse innenfor kirken i renmiddelalderen og antok sin spesielle identitet ut fra overbevisningen om at den hadde gjenoppdaget og forklart påny fundamentale, kristne sannheter i lydighet mot Guds ord og i kontinuitet med de tidlige kirkefedre. Den lutherske identitet ble også formet gjennom avstandtagen og konflikt med Den romersk-katolske kirke på den ene siden og anabaptistene (gjendøperne) og tildels også den reformerte tradisjon på den annen side.

Metodismen vokste fram i en helt annen sammenheng og på et senere tidspunkt. Bakgrunnen var den anglikanske tradisjon. Metodismen var en reformbevegelse som ønsket å utbre bibelsk kristendom til alle, spesielt blant de glemte massene både innenfor og utenfor kirken. Metodismen antok sin spesielle identitet som svar på den voksende vantro innenfor opplysningstidens mentalitet og i rammen av den hurtige forandring av menneskelige og sosiale forhold i industrialiseringens og urbaniseringens nye tidsalder.

9. Derfor kan forskjellene mellom de metodistiske og lutherske kirker ikke simpelt hen identifiseres ved å henvise til en rekke spesifikke punkter hvor det er læremessig konflikt og strid. Det er snarere slik at begge kirker representerer tradisjoner som er opptatt av trofast tjeneste og forkynnelse av evangeliet om Jesus Kristus i og for denne verden.

10. Lutherske kirker og metodistkirker har eksistert side om side i mange land og ofte gjennom lang tid. Forholdet mellom dem har overhodet vært preget verken av åpne, dogmatiske kontroverser eller av former for gjensidig anerkjennelse og fellesskap. Hensikten med vår dialog har derfor vært å klargjøre enighet og konvergens i tro mellom oss, og å undersøke hvorvidt ulikhetene mellom oss er splittende eller gjensidig utfordrende og berikende.

11. Som lemmer på Kristi legeme deler vi vår tro med hverandre i tilbedelse og tjeneste, i tanke og kjærlighet, i bønn og omsorg for vår neste. Slik har vi på forskjellige måter sammen del i det kristne livs fylde. Spesielt er vi ett i erkjennelsen av å ha det samme oppdrag. I denne sammenheng har vi utforsket nærmere våre respektive oppfatninger og fortolkninger av den kristne tro. Vi har vært glade for anledningen til å fokusere på teologi og har fulgt den opp energisk. Vi erkjenner likevel at denne diskusjonen bare er en del av en større sammenheng når det gjelder kristen tro og kristent liv.

12. For å gjennomføre vår oppgave presenterte hver side rapporter som tok for seg hovedemnene på vår dagsorden. Intense diskusjoner har hjulpet til å klargjøre våre respektive posisjoner, til å oppdage et vidt spekter av enighet og til å få et klarere syn på egenarten ved og betydningen av vår identitet som kristne og som kirker. Vi har også forsøkt å benytte mulighetene som vår dialog har gitt, til å komme i kontakt med lokale menigheter på de steder hvor vi har hatt våre kommisjonsmøter. Dette er blitt gjort både for å utfylle og berike vår teologiske diskusjon med erfaringer fra det praktiske liv i våre kirker og for at vi kunne presentere noe av vårt arbeid og våre forventninger til folk i menighetene.

13. I løpet av dialogen har den gjensidige respekt vokst, sammen med forståelse og fellesskap. Bak ulike teologiske uttrykksformer og former for kristenliv har vi oppdaget grunnleggende, felles overbevisninger. Vi har opplevd både å være enige og uenige. Deler av denne enighet, henholdsvis uenighet, går langs våre konfesjonelle grenser, mens andre deler går på tvers av disse. Slik erfaring og innsikt har grepet dypt og er vanskelig å formidle fullt ut til andre som ikke

har gjennomgått en lignende prosess. Vi håper derfor at vår fellesuttalelse vil bli studert over alt hvor det er mulig, i tilknytning til dialoger og møter mellom lutheranere og metodister både på lokalt og nasjonalt plan, slik at lignende erfaringer og ny innsikt kan bli mulig.

14. I denne fellesuttalelsen ønskervi å fremstille resultatene av vårsamtale. Emneavsnittene representerer en bearbeidet og modifisert utgave av det opprinnelige utkast. I hvert tilfelle forsøker vi å formidle de punkter der vi er enige, å avtegne vår ulike vektlegging, og å markere det vi har funnet å være uløste spørsmål mellom lutherdom og metodisme - som to måter å være nådens samfunn på. Vår rapport avsluttes med anbefalinger, etterfulgt av en fortegnelse over utvalgt litteratur. Navneliste over kommisjonsmedlemmer og funksjonærer er vedlagt.

I. Skriftens autoritet

15. Lutheranere og metodister bekjenner Jesus Kristus som det inkarnerte Guds ord, og vi anerkjenner Det gamle og Det nye testaments skrifter som pålitelige vitnesbyrd om denne sentrale åpenbaring. Den historiske samlingen av Bibelens bøker er blitt anbefalt av de tidlige kristne kirker og er bekreftet ved Den Hellige Ånd som den mest autentiske og troverdige formidler av Guds ord. Vi må hver enkelt bedømme våre egne tradisjoner og gjøre regnskap overfor hverandre i forhold til det kriterium som ligger i Skriftens vitnesbyrd.

16. Skriften gir de grunnleggende, autoritative retningslinjer for tro og liv, vitnesbyrd og arbeid. Selv om den er skrevet inn i ulike historiske behov og situasjoner, proklamerer Skriften fortsatt Guds ord til mennesker i deres aktuelle situasjon. Disse tekstenes lange historie når det gjelder tilblivelse, komposisjon, overlevering og forkynnelse viser også at Gud benytter seg av menneskelige ord, forfattere og vitner og har kalt dem og helliget deres mange anstrengelser for å forkynne hans ord om rettferdighet og miskunn.

17. Den sanne fortolkning av Skriften må erkjenne de enkelte skriftenes historiske uensartethet og være spesielt oppmerksom på de særegne formuleringer, vitnesbyrd og budskap i de enkelte avsnitt, bøker og skrifttyper. Videre må Skriften leses i lys av at Jesus Kristus er Herre og Frelser, Bibelens autentiske sentrum og innhold. Men Guds ord - åpenbart i Kristus Jesus en gang for alle - er også evig. Derfor taler Guds ord til enhver tidsalder, og de som frembærer sitt vitnesbyrd i nye tider og situasjoner, må stå til ansvar for rett bruk og fortolkning av Skriften.

18. Metodister og lutheranere gleder seg over den ene, hellige, allmenne kirkes rike tradisjon og sporer sin dype overbevisning om Skriftens autoritet tilbake til grunnleggerne av deres respektive tradisjoner og forbi dem til de første kristne menigheters tro. Både Luther og Wesley hadde målbevisst studium av Skriften som grunnlag for sine anstrengelser for å reformere og fornye kirken. I sine "Forklaringer til Det nye testamente" ("Explanatory Notes upon the New Testament") og "Prekener" ("Sermons") anerkjenner Wesley fullt ut Skriftens autoritet. Luther oppfordret stadig til et skriftstudium som var ledet og bestemt av "det som driver til Kristus".

19. Som hjelpenøkler til å tolke Skriften har vi tatt for oss tradisjon, fornuft og erfaring. Begge kirker anerkjenner de tre oldkirkelige symboler (den apostoliske, den nikenske og den athanasianske trosbekjennelse). Fordi vi tror at de oldkirkelige symboler fortolker Det nye

testamentenes vitnesbyrd om Jesus Kristus på en autentisk måte, hevder vi at teologiske posisjoner må utvikles i kontinuitet med dem. For lutheranerne spiller også "Den augsburgske bekjennelse" og Luthers "Lille katekisme" (og i enkelte lutherske kirker hele "Konkordieboken") en spesiell rolle som troverdige forklaringer til Skriften og oldkirkens lære, og de håper å engasjere seg i dialoger med andre kristne idet de bruker disse bekjennelsene som et grunnlag for samtalen. For metodister spiller John Wesleys "Prekener" og "Forklaringer til Det nye testamente" en spesiell rolle som lærenormer, og de benytter dem som en basis for økumeniske samtaler (noen metodistkirker legger også vekt på "De 25 religionsartikler", "The EUB Articles on Religion"² og "De alminnelige regler"). Også Charles Wesleys salmer har betydning for diskusjonen om lærespørsmål. Bekjennelsen av apostolisk tro i dag er et spørsmål som ofte reises både i våre kirker og i den større, økumeniske bevegelse gjennom forskningsprosjektet "Towards the Common Expression of the Apostolic Faith Today" ("Henimot felles uttrykk for den apostoliske tro i dag"). Slik bekjennelse krever nøye granskning i lys av de endrede historiske og kulturelle omstendigheter som begge kirker befinner seg i. Vi er enige om at alt slikt teologisk arbeid primært og uavbrutt må være ledet av Skriften kritisk relatert til den enkelte kontekst.

20. Lutheranere og metodister er enige om at menneskelig fornuft er en guddommelig gave som hjelper oss til å klargjøre og formidle Guds ord med henblikk på kirkens undervisning og dens tjeneste overfor verden. Wesley, som forfattet skriftet "Appeals to Men of Reason and Religion" istemte hans samtids appell til fornuften. Men i motsetning til deistene ga han åpenbaringen forrang og understreket hvor nødvendig det er at fornuften blir opplyst ved Den Hellige Ånd. Luther reagerte mot rasjonalismen innenfor middelalderens skolastikk. Han tilskrev ikke fornuften noen rolle når det gjaldt menneskers frelse. Han verdsatte imidlertid fornuften som menneskelig ressurs når det gjaldt å ordne det personlige og sosiale liv. Begge tradisjoner ser derfor på fornuften med respekt og varsomhet. De er også klar over at fornuften kan misbrukes og perverteres. Men som kritisk selverkjennelse er menneskelig fornuft uunnværlig for livet i denne verden, og på den måten er den i tjeneste for Guds vilje.

21. Metodister og lutheranere erkjenner at erfaring alltid vil være en vesentlig faktor i forståelsen av Skriften - og det på to måter. Erfaringen er et viktig middel som Den Hellige Ånd benytter for å bekrefte evangeliet i de troendes liv. På samme tid bidrar evangeliet, slik Skriften bevitner det, til kritisk å fortolke erfaringen. Generelt har metodister lagt mer vekt på erfaringens rolle når det gjelder å bekrefte en kristen fortolkning enn lutheranere. Men både metodister og lutheranere er enige om at all erfaring som gjør krav på å være spesifikk kristen, må prøves på kriterier utledet av Skriften. De sosiale og kulturelle omgivelser våre kirker lever i, setter tydelig preg på vår kristne erfaring, på vår skriftfortolkning og på vår teologiske tenkning. Disse ulike sosiale og kulturelle kårene for våre kirker må også underkastes kritikk og fortolkning ut fra troens autoritative normer. Nye spørsmål reiser seg i enhver tidsalder, og de krever nye svar. Spørsmålet om hvorvidt bestemte fortolkninger eller teologisk nytenkning er i overensstemmelse med evangeliet, må alltid nøye undersøkes. Ikke desto mindre: vår troskap mot evangeliet leder oss til å forvente og til å hilse velkommen ny forståelse av Guds ord om rettferd og miskunn, idet Den Hellige Ånd leder oss til å forkynne det midt i ulike situasjoner og sosiale forhold over hele verden.

22. For både lutheranere og metodister har de personlige erfaringer og den teologiske tenkning til Luther og Wesley hatt innflytelse på den spiritualitet som er vesentlig og karakteristisk for begge

de to kirkefamiliene. I tillegg til denne varige innflytelsen har sosiale, kulturelle, politiske og kirkelige forhold vært medvirkende til ulik praktisering av troen. Kristent liv har blitt uttrykt i mange forskjellige former for fromhet innen våre to tradisjoner.

II. Frelse av nåde ved tro

23. Vi er enige om at rettferdiggjørelse ifølge Skriften er Guds verk i Kristus og skjer ved troen alene. I forbindelse med rettferdiggjørelsen omfatter troen både forsantholden og tillit. Som syndere blir mennesker rettferdiggjort ved Guds nådige kjærlighet i Kristus og ikke på grunnlag av menneskelig strev eller verdighet. Kristi rettferdighet blir tilregnet og gitt dem ved en handling av Gud idet Den Hellige Ånd setter dem i stand til å stole på Gud. Rettferdiggjørelsen er avhengig av Kristi soningsdød. I Kristus forsonte Gud verden med seg selv og beseiret de onde krefter som dominerer menneskelivet og Guds skapte orden.

24. Wesleyanerne legger vekt på Guds forberedende nåde (*gratia praeveniens*) som setter mennesker i stand til å anerkjenne den rettferdiggjørende nåde. De understreker også rettferdiggjørelsen som fundament for en full forløsning i Kristus. På denne måten går metodister i retning av å forstå rettferdiggjørelsen som en begynnelse og således som bestemmende for hele kristenlivet gjennom Guds gjerning og den personlige tilegnelse. Lutheranere tror at Gud straks og vedvarende gir tilgivelse, rettferdighet og evig liv i rettferdiggjørelsen. Kristne er derfor til enhver tid avhengige av Guds rettferdiggjørende nåde og kommer aldri forbi eller over stillingen som rettferdiggjorte syndere. For begge tradisjoner er de kristne i behov av Guds tilgivende nåde gjennom hele livet.

25. Gjennomtenkning av rettferdiggjørelsen fører til at helliggjørelsen må overveies. Helliggjørelse er også et verk av Guds nåde. Begge tradisjoner er enige om at helliggjørelse fra en side sett er Guds fullførte og foregripende verk når han rettferdiggjør mennesker og forliker seg med dem. På den annen side er helliggjørelse en Guds gjerning som stadig pågår i den kristnes liv ledet av Den Hellige Ånd. På denne måten blir mennesker både trukket nærmere Gud i troen og nærmere sin neste i kjærlighet. Lutheranere understreker at mennesker blir rettferdiggjort og helliggjort i Kristus samtidig som de forblir syndere overfor Gud (*simul justus et peccator*). Metodister taler om denne gjennomgripende forandringen som en ny fødsel. Som en følge av den lever den gjenfødte kristne i en stadig dypere og mer fruktbar kjærlighet til Gud og nesten. Metodister våger ikke å sette noen grense for hva Guds nåde kan gjøre for mennesker i det nåværende liv. Det var en del av den opprinnelige tradisjon mottatt gjennom John Wesley å tro at fullkommen kjærlighet skulle søkes alvorlig av troende og kanskje kunne bli mottatt i dette liv.

26. Videre er vi enige, med Skriften som grunn, om at en kristen lever av Guds nåde, mottatt ved tro. I et kristent liv fører sann tro uunngåelig til lydighet. Kristen tro er en tro som er aktiv i kjærlighet og som stadig påny er kalt til å gjøre gode gjerninger på grunn av Guds bud og fornestens skyld. Nytt liv i Kristus er resultatet av rettferdiggjørelsen ved Den Hellige Ånd. Metodister understreker det positive forhold ved denne nye skapelse. Følgelig hevder de at den troende, forvandlet av Kristus, er satt fri til å rette seg etter Guds vilje. Lutheranere understreker også det positive forhold ved den nye skapelse, og forstår kristenlivet som en daglig omvendelse

(erkjennelse av vår vedvarende synd og fortsatt påkalling av Guds tilgivende nåde) og som trofast etterfølgelse av Kristus i daglig lydighet. Loven står som krav og dommer. Bevissthet om loven fører til fornyet tillit til Kristi rettferdighet som det eneste grunnlag for frelse, liv og trygghet.

27. Det er enighet om at Guds skapende og oppholdende nåde uavbrutt er tilstede i verden og i menneskelivet. Lutheranere hevder at Gud gjennom skapelsen gir menneskene de materielle goder som er nødvendige for å leve. Som naturens og alle menneskers Herre kjemper Gud mot makter som vil ødelegge skaperverket. I sin frelsergjerning skjenker imidlertid Gud fruktene av Kristi frelsesverk til mennesker, slikt som syndstilgivelse og evig liv. Metodister understreker også at Gud er verdens skaper og moralske herre. Guds nærvær i verden har sitt sentrum i Kristi forløsningsverk. Fra dette midtpunkt velsigner Gud nådig alt som lever. Den opprinnelige betydning av denne forberedende nåde for mennesker er utviklingen av sansen til å skjelne mellom rett og galt, erkjennelsen av at den falne verden er under Guds vrede, og menneskers draging til den frelsende nåde som blir gitt oss gjennom Ord og sakrament og mottatt i tro.

III. Kirken

28. Kirken er Jesu Kristi samfunn, kalt til live ved Den Hellige Ånd. De som i tro svarer på Kristi evangelium forkynt i Ord og sakrament, bringes inn i et nytt forhold til Gud og til hverandre. Alt som skiller mennesker fra hverandre, er blitt overvunnet av Kristus som knytter menn og kvinner sammen i et nytt kjærlighetens samfunn på tvers av nasjon og rase, hudfarge og samfunnsklasse, alder og kjønn og velstand. Gjort til ett i Kristi legeme, har vi del i den ene Ånd. Det er ved Ånden vår enhet i Kristus opprettholdes og vårt liv i Kristus stadig fornyes.

29. Hjertet i kristenlivet er tilbedelsen av Gud hvor vi forkynner hva Gud har gjort i skapelse og forløsning, og gir vår takksigelse som svar. Ånden som setter oss i stand til å gi oss selv til Gud i glad takk, setter oss også fri til å gi oss selv i tjeneste og vitnesbyrd for hverandre og for verden. Sentrum i vårt vitnesbyrd og vår tilbedelse er hva Gud har gjort i Jesus Kristus. Kraften i vårt vitnesbyrd kommer fra Ånden som benytter våre ord og handlinger til å manifestere Kristus for verden.

30. Som historiske institusjoner har våre kirker reagert både hensiktsmessig og uhensiktsmessig overfor den sosiale sammenheng de har stått i. Mens kirken eksisterer i verden og for verden, må den derfor være konstant selvkritisk og kritisk til hele samfunnslivet idet den utøver sitt guddommelig gitte kall i lydighet mot Guds ord. Ved sin opprinnelse, sin tilbedelse og sin tjeneste er kirken på denne måten nådens samfunn.

31. Ved å tale om kirken som de helliges samfunn, bekrefter både lutherske og metodistiske kirker Den Hellige Ånds initiativ når det gjelder å danne og å helliggjøre de troendes samfunn i den ene, hellige, alminnelige, apostoliske kirke. Definisjonene av kirken innenfor våre to tradisjoner tyder på grunnleggende enighet:

a. Artikkel 13 i Religionsartiklene, utgitt av John Wesley, lyder:

"Kristi synlige kirke er en forsamling av troende mennesker hvor Guds rene ord forkynnes og sakramentene forvaltes rett etter Kristi forordning i alle de ting som nødvendigvis hører dertil."

b. Evangelical United Brethren-kirkens trosbekjennelse, artikkel 5:

"Vi tror at den kristne kirke er samfunnet av alle sanne troende under Kristi herredømme... hvor Guds ord blir forkynt... og sakramentene forvaltes rett i overensstemmelse med Kristi egen innstiftelse. Under Den Hellige Ånds ledelse lever kirken for å opprettholde tilbedelsen, for de troendes oppbyggelse og for verdensforløsning."

c. Den augsburgske bekjennelse, artikkel 7:

"Det blir også lært hos oss at det alltid vil være og forbli en hellig, kristen kirke. Den er forsamlingen av alle troende, der evangeliet forkynnes rent og de hellige sakramenter forvaltes i samsvar med evangeliet. For det er nok for den kristne kirkes sanne enhet at evangeliet forkynnes i overensstemmelse med en uforfalsket forståelse av det, og at sakramentene forvaltes i samsvar med det guddommelige Ord."

32. Det er lagt særskilt vekt på kristenlivets korporative karakter. Å være "i Kristus" er å være bundet sammen i Guds familie, og det er å være forbundet i tjeneste for den familie menneskeheten utgjør. Begge tradisjoner har vært klar over den personlige virkning av en overdreven individualisme, og samtidig som de ønsker å bekrefte betydningen av de personlige dimensjoner i troens liv, understreker begge parter også de korporative og fellesskapsmessige dimensjoner i kristenlivet.

33. Metodister og lutheranere inkluderer elementene Ord, sakramenter, tro og fellesskap i sine utsagn om hva kirken er. Lutheranere og metodister hevder at kirken også skal utøve kirkelig disiplin, selv om de kan forstå og utøve slik disiplin på ulike måter. De er videre klar over at utøvelsen av disiplin kan bli en form for bekjennelse til Jesus Kristus som kan koste dyrt i situasjoner med undertrykkelse eller diskriminering fra verdslige makter.

34. Historisk sett startet begge konfesjonsfamilier som bevegelser innen eksisterende kirker. Ingen av bevegelsene hadde til hensikt å bli en egen kirke. Mens metodistene utviklet seg til kirker som var uavhengige av staten, ble lutheranerne i stor utstrekning organisert som majoritetskirker og statskirker i vidstrakte områder (skandinaviske statskirker, tyske Landeskirchen; etnisk/religiøs dominans i Midtvestens øvre del i De forente Stater). Metodistiske og lutherske medlemmer av kommisjonen understreker at metodistiske og lutherske kirker som er minoriteter i områder hvor den annen part er i majoritet eller i privilegert stilling, skal anerkjennes som fullt legitime kirker og bør nyte godt av like rettigheter og muligheter. Vi oppmuntrer til et forhold til verdslige myndigheter der kirken er uavhengig og alle kirkesamfunn er likeberettiget overfor staten. Vi gleder oss over framgangen henimot en bedre forståelse som skjer på mange av de steder hvor metodister og lutheranere har opplevd problemer i deres formelle forbindelser. Meningsutvekslingene som vi har hatt i denne dialogen har i seg selv bidratt positivt til framveksten av en slik forståelse.

35. Kirkens grunn er Jesus Kristus formidlet gjennom nådemidlene. Dåpen betegner innlemmelsen i dette samfunn. Det er gjensidig forståelse for at mennesker er kalt til å leve ut sin dåp i troens dagligliv og i aktiv deltakelse i det kristne fellesskaps liv og tjeneste. I begge tradisjoner er det også forståelse for at enkeltmennesker har behov for å bekrefte og å tilegne seg troens mening. Den wesleyanske tradisjon legger stor vekt på veksten mot kristen modenhet ved jevnlig bruk av nådemidlene. Begge kirkefamilier erkjenner at det finnes foiskjellige livsmønstre

som kan være legitime for det kristne liv. Dette mangfold bør vi holde fast ved, ikke bare for å fortsette vår troskap og gjøre oss åpne for andre vitnesbyrd, men også for å hindre vår tendens til å påtvinge andre vår egen oppfatning.

36. Lutheranere og metodister tror at det er Guds vilje at Ordet skal forkynnes og at Guds ord utfører det Gud sender det til: dannelsen av et troens folk, frelse for verden og et liv etter Guds lov. Begge sider er enige om at verken dåp eller nattverd i seg selv er en garanti for frelse. Gud har gitt kirken ansvaret for sjelesorg og undervisning og for å hjelpe de døpte til å leve som kristne i kirkens fellesskap. Det finnes anledninger da kirken offisielt må avgjøre om en person har fjernet seg fra dette fellesskap. Likevel er kirketukt alltid sjelesørgerisk, og kirken må søke å finne utveier som leder til anger og forsoning.

37. Begge våre tradisjoner har framhevet hele gudsfolkets tjeneste både når det gjelder dagliglivets kall og spesielle ansvarsforhold innen det kristne samfunn. Når vi understreker betydningen av den ordinerte tjeneste, hører det følgelig sammen med vår anerkjennelse av mangfoldet av lege tjenester. Legfolks tjenester er en del av hele Kristi tjeneste, han som tok på seg en tjeners skikkelse i kirken og i verden. I dette bredere tjenesteperspektiv erkjenner vi Guds gave i det ordinerte embete, som i begge våre kirker utøves av kvinner og menn. Den ordinerte prest leder Ordets forkynnelse, forvaltningen av sakramentene og utøvelsen av sjelesorg. Da Det nye testamente presenterer ulike former for embete, vil vi hevde at ingen spesiell form for embete eller kirkeordning er foreskrevet av Det nye testamente som nødvendig for kirken. I lydighet mot sitt Gud-gitte oppdrag har våre kirker utviklet spesielle embetsmønstre. Kirkens enhet er gitt av Kristus. Denne enhet krever også gjensidig anerkjennelse av våre kirkers embeter.

38. For lutheranere er den ordinerte prestetjeneste et embete og en tjeneste forordnet av Gud for å forvalte nådemidlene til menneskers frelse. Denne forvaltning er offentlig og foregår etter ordinasjon. Lutheranere understreker Guds kall gjennom kirken til denne prestetjeneste. En person forblir i dette embete så lenge han eller hun med kirkens godkjennelse utfører de funksjoner embetet omfatter. Metodister legger stor vekt på Guds kall ved Den Hellige Ånd til mennesker som vier seg til den ordinerte tjeneste. Overbevisningen om dette kall må bli prøvd av kirken. Metodister skjelner mellom et kall til forkynnelse (Ordets tjeneste) og et kall til den ordinerte tjeneste (Ordets, sakramentenes og ordningens tjeneste).

39. Metodister og lutheranere betrakter tilsyn (episkope) som fundamentalt i kirkens liv. Denne tjeneste blir utført på ulike måter. I de fleste lutherske kirker og metodistkirker blir tilsynet utført ved biskoper. Vi verdsetter denne biskoppelige tjeneste, men den blir imidlertid ikke ansett som et vesensmessig kjennetegn ved kirken. Der hvor slik rang og tittel anvendes, anser både lutheranere og metodister biskopen for å være en prest som er utnevnt til en pastoral tilsynsfunksjon. Vi anerkjenner ordinasjon etter luthersk eller metodistisk ordning som å være i kontinuitet med den apostoliske tradisjon, og vi anser våre tjenester for å være tjenester i Kristi kirke.

IV. Nådemidler

Nådemidlene

40. Den Hellige Ånd skaper Kristi legeme og formidler Guds nåde ved midler som er innstiftet og gjort virksomme av Gud. Lutheranere og metodister er enige om at Guds ord og dåpens og nattverdens sakrament er de grunnleggende nådemidler ved hvilke evangeliet om Guds forløsende kjærlighet i Kristus blir gitt til mennesker for at det skal bli mottatt i tro. Ved disse midler konstituerer og bevarer Kristus, gjennom Den Hellige Ånd, kirken og sender den ut i verden.

41. Med "nådemidler" forstår vi visse ytre ord, håndgripelige tegn eller handlinger som er innstiftet av Kristus, som formidler Guds nåde til mennesker og som skal styrke dem til et liv i tro og tjeneste. Lutheranere og metodister setter bruken av disse midler høyt på grunn av Guds forordning og løfte om å handle gjennom dem. På den annen side tror de at det ikke er noen effekt eller fortjeneste i nådemidlene som menneskelige handlinger. Men Guds løfte er å bevirke, styrke og gi næring til troen hos dem som mottar nådemidlene i overensstemmelse med hans befaling. Nådemidlenes gave kan bare mottas ved tro, som tillit til Guds virkekraftige nærvær.

42. Gud er i sin suverene frihet ikke begrenset til visse midler når det gjelder å gi sin ufortjente kjærlighet til mennesker. Som hans barn og Kristi disipler er vi likevel ikke fri til å velge om vi vil bruke nådemidlene forordnet av vår Herre eller ikke. Fordi han har påbudt dem, forsømmer vi dem på eget ansvar.

43. Lutheranere og metodister er enige om at forkynnelse, dåp og Herrens nattverd er de sentrale nådemidler på grunn av deres guddommelige innstiftelse og klare forhold til evangeliets objektive karakter. De to tradisjoner har imidlertid ulik oppfatning når det gjelder nådemidlenes omfang og innhold. Lutheranere foretrekker å se forkynnelse, dåp og nattverd som de egentlige nådemidler på grunn av deres klare, historiske innstiftelse ifølge Skriften. Metodister benytter begrepet "nådemidler" også for en videre rekke med ordninger og handlinger som bønn, bibelstudium, klassemøter, faste, bønnvakter og kjærlighetsmåltider. Gud er fri til å benytte hvilke midler som helst, enten de er innstiftet ifølge Bibelen eller ikke, for å gi sin nåde til mennesker. For de kristnes bruk av nådemidlene er det viktig å forholde seg i overensstemmelse med Guds påbud og ikke stole på noen menneskelig handling, overbevisning eller verdighet, men bare på Guds løfte.

A. Dåp

44. Metodister og lutheranere er enige om at dåpen er et sakrament innstiftet av Jesus Kristus. Dåpen er ikke i første rekke en menneskelig handling, men Guds frelsesgave til menn og kvinner som er syndere. Dåp er ikke bare et tegn på kristen bekjennelse; den er et virkekraftig tegn på Guds nåde.

45. Ved dåpen får vi et nytt forhold til Gud, Faderen, Sønnen og Den Hellige Ånd. I dåpen blir vi forent med Jesus Kristus i hans død og oppstandelse og blir innlemmet i Kristi legeme som er

kirken. Derfor er dåpen en engangshandling. I dette sakrament blir Den Hellige Ånd gitt til fornyelse av den døptes liv. Syndstilgivelse og rettferdiggjørelse blir gitt. Dåpen er "inngangene sakrament", ikke bare til et bestemt kirkesamfunn, men til den hellige, alminnelige kirke. Dermed er dåpen sakramentet for den fundamentale enhet i Kristus og i den ene Ånd.

46. Dåpen er ubrytelig knyttet til troen. Den Hellige Ånd setter mennesker i stand til å stole på Guds løfte om nåde som kommer til uttrykk i sakramentet. Dåpen er sakramentet for inngangen til kristenlivet og har varig betydning for vår stadige anger og daglige mottakelse av tilgivelse og for vår vekst i tro og lydighet. Dåpens gaver er syndsforlatelse, liv og frelse. Men disse godene kan gå tapt ved vantro og vedvarende ulydighet. Derfor vil både lutheranere og metodister kalle til anger og omvendelse for det dømte menneske som ikke tror - som en tilbakevending til den lofte nådens gave i dåpen. For metodister i den evangeliske vekkelse var nattverden i seg selv et middel til omvendelse. Denne evangeliske dimensjon i sakramentet fortjener å bli tatt hensyn til av dem som i vår tid er opptatt av evangelisering.

47. Vi anerkjenner som gyldige alle dåpshandlinger i treenighetens navn ved bruk av vann og utført i overensstemmelse med Kristi befaling og løfte. Vi bekrefter hverandres dåp slik den er foreskrevet i de nåværende dåpsliturgier i våre kirker. Vi anerkjenner også dåpen som gyldig når den under uvanlige omstendigheter blir utført av lekfolk.

48. Fordi dåpen er Guds frelseshandling, er den ment for alle mennesker uansett alder, intellektuell kapasitet eller andre slike faktorer. Følgelig er alle dømte innlemmet i en pakt med Gud, i Kristi kirke, ettersom det guddommelige løfte også gjelder dem.

49. Dåpen blir vanligvis forvaltet av en ordinert prest i en offentlig menighetsgudstjeneste. Videre er dåpen forbundet med den kristne menighets oppdrageransvar. På denne måten kan dømte personer bli støttet i kristen tro og kristent liv. Vi erkjenner vårt felles behov for å styrke våre kirkers oppdragergjerning i dagens sekulariserte samfunn.

50. På den annen side er det divergenser og uenighet mellom oss på følgende punkter: Vi deler den oppfatning at menneskehetens forhold til Gud, til hverandre og til seg selv er brutt og at synden nå hører hele menneskeheten til. Imidlertid hevder metodister at Guds forsoningsverk i Kristus har en foregripende virkning som gir mennesker mulighet til å svare positivt (foregripende/forberedende nåde). Guds nådige handling, som gir frelse til menneskeheten, er ikke bundet til spesielle menneskelige ord eller handlinger. Følgelig er nøddåp sjelden blant metodister. Lutheranere legger spesiell vekt på nødvendigheten av dåp for frelse, fordi dåpen forstås som den grunnleggende applikasjon av Guds soningsverk i Kristus på det enkelte menneske. Dette innebærer imidlertid ikke en overbevisning om at udømte spedbarn er utenfor Guds kjærlighet.

51. Vi er enige om å anse dåpen som inngang til kirken. Det er imidlertid forskjell mellom oss når det gjelder den mer presise definisjon av forholdet mellom dåp og kirkemedlemskap. For lutheranere etablerer dåpen kirketilhørighet. De fleste metodister skjelner mellom forberedende og fullt medlemskap. Det førstnevnte gis gjennom dåpen, det sistnevnte ved uttrykkelig opptakelse på grunnlag av trosbekjennelse. I et historisk perspektiv har dette sine røtter i metodismen som en vekkelsesbevegelse hvor nye medlemmer ofte ble tatt inn etter omvendelse. Teologisk sett skyldes denne forskjell mellom oss ulik forståelse av troen i forhold til

dåpshandlingen. Både lutheranere og metodister er opptatt av å holde Guds handling og menneskers tro nært sammen. Men mens metodister understreker nødvendigheten av en personlig tro for å motta frelse, ser lutheranere på troen som tillit til Guds løfte som blir gitt i dåpshandlingen.

B. Nattverden

52. Nattverddeologi og -praksis i deres spesielle metodistiske og lutherske form utviklet seg ut fra ulike forutsetninger og i ulik historisk kontekst. Lutheranere reformerte nattverdlære og -praksis på grunnlag av det bibelske vitnesbyrd og i overensstemmelse med deres vektlegging av evangeliet om Guds frie nåde i Jesus Kristus. Dette innebar kritikk av hva de anså som villfarelser og feilaktig utvikling i seimiddelalderens nattverdlære og -praksis, såvel som av visse tendenser og meninger i den reformerte tradisjon. Nattverdforståelsen i metodismen har sin rot i den anglikanske tradisjon, som ved reformasjonen innførte nye liturgier som var påvirket av reformatorenes lære og liturgier. Denne bakgrunn i den anglikanske tradisjon fikk et nytt uttrykk i den dype nattverdfromhet hos brødrene Wesley i deres salmer og prekener.

53. Begge våre tradisjoner anser Herrens nattverd for å være et av de grunnleggende nådemidler. De understreker at Kristus selv har innstiftet sitt måltid, at han har befalt oss fortsette å feire det i overensstemmelse med hans forordning inntil han kommer igjen, og at han har lovt selv å være bundet til dette måltid. Nattverdhandlingen blir således et nådemiddel ved kraften i Kristi skaper- og løftesord, noe lutheranere understreker, og gjennom Den Hellige Ånds handling i den, som er den metodistiske vektlegging. Men for begge hører både ordet og Den Hellige Ånd sammen i sakramenthandlingen.

54. Vi bekrefter sammen at nattverden ikke bare er et ytre tegn, men et virkekraftig tegn på det frelsende nærvær til den oppstandne Herre Jesus Kristus. Hans nærvær er reelt her og nå. Jesus Kristus, med alt han har oppnådd for oss gjennom sitt liv, sin død og oppstandelse, gir seg selv til oss i dette måltid. Han bringer sitt livgivende legeme og blod gjennom brød og vin til alle som tar del i måltidet og tar imot ham i tro. Selv om begge tradisjoner tror på Kristi nærvær i hele sakramenthandlingen, vil lutheranere understreke den reelle, men hemmelighetsfulle enhet mellom Kristi legeme og blod og elementene brød og vin i sterkere grad enn metodister vanligvis gjør. En konsekvens av det lutherske syn er at for dem mottar endog ikke-troende Jesu legeme og blod, men til egen fordømmelse. Idet metodister erkjenner nødvendigheten av å motta sakramentet på verdig måte, taler de om troende, men ikke om ikke-troende, som mottakere av Kristi legeme og blod. Vi er imidlertid overbevist om at slike ulikheter er mindre viktige enn overensstemmelsene mellom oss.

55. I Herrens nattverd mottar vi syndstilgivelse, forsikringen om at vi er akseptert av Gud for Kristi skyld. I dette møte med den levende Kristus blir vi styrket i vår tro, vårt håp og vår kjærlighet, og vårt fellesskap med kirkens Herre og med lemmene på hans legeme blir fornyet og fordypet. Vi tror at Den Hellige Ånd setter oss i stand til å ta del i nattverden i forvisning om at vi i sannhet tar imot Jesus Kristus som nærværende for oss med sine gode gaver for livet i denne verden og for håpet om den kommende verden. Styrket av dette måltid blir vi sendt ut i verden igjen for å være budbærere og tjenere for Guds kjærlighet gjennom engasjement for fred, rettferdighet og forsoning midt i konfliktene, kampene og håpet i vår verden og vår tid.

56. I begge våre konfesjonelle tradisjoner har det den senere tid vært en ganske lik utvikling når det gjelder nattverdlære og -praksis. Det er en økning i hyppighet for feiringen av Herrens nattverd. Vi anser gudstjenesten med Ord og sakrament for å være den sentrale kultiske handling i det kristne fellesskap. Det finnes en ny bevissthet om denne gudstjenestehandlingens kollektive karakter. Den gir uttrykk for og virkeliggjør fellesskapet (koinonia) med Jesus Kristus og med hverandre. Vi ser i nattverden en foregripelse av Guds rike og derfor en utfordring til urettferdigheten i den verden vi lever i, idet vi ser fram mot en verden hvor mennesker i sannhet er forsonet med hverandre og deler alle Guds gaver i rettferd og gavmildhet. Vi er på nytt klar over nattverdets karakter av lovprisning og takk for alt vi har mottatt fra Gud i skaperverket og i historien med hans nådige handling overfor sitt folk, inntil den dag da Gud vil skape en ny himmel og en ny jord.

V. Kirkens oppdrag

A. Evangelisering

57. Kirken har mottatt det gledelige oppdrag å forkynne evangeliet for hele menneskeheten (Matt 28, 18-20). Engasjert på denne måten i tjeneste for verden, gir den kristne kirke dette oppdrag den høyeste prioritet. Metodismen begynte som en del av den evangeliske vekking i det 18. århundres England. Dens spesielle oppgave har alltid vært å være en evangeliserende og misjonerende bevegelse innenfor den universelle kirke. Den kaller mennesker overalt i deres forskjellige situasjoner til tro og til hellighet i hjerte og liv. I lutherdommen er det slik at den altomfattende understrekning av evangeliets forkynnelse i ord, sakrament og gjerning utgjør en enestående impuls innenfor denne tradisjon til misjon og evangelisering. Metodister kan hente nyttige impulser fra den lutherske interesse for evangeliets klarhet. Lutheranere kan bli inspirert av metodismen til å omsette deres evangeliske kraft i handling.

58. Verdens evangelisering er en guddommelig plan som involverer mennesker. Jesus Kristus, Guds store utsending til en forlatt verden, var den høyeste åpenbaring av Guds hjerte og uttrykk for guddommelig kjærlighet. Evangelisering er virkelig Guds hjerteslag! Gud sender kristne disipler som utsendinger til verden.

59. Å proklamere er å gjøre kjent, å kunngjøre Guds tilbud og innbydelse, alt med Jesus Kristus som midtpunkt. Guds proklamasjon er ikke bare ord. Den er tilbudet om frigjøring og frelse. Kunngjøringen av Guds kjærlige kall og hans tilbud om tilgivelse venter på et svar i form av anger, tro og lydighet i kjærlighet.

60. Guds Ånds gjerning er tydelig i vår verden i dag når mennesker blir ført til tro på Gud. Mange steder vokser antall kirkelemmer. Andre steder, hvor kirkene opplever en nedgang i medlemstall, er det på samme tid en gjenoppdagelse av evangeliet som et misjonsbudskap som fører til videre proklamasjon av Guds kjærlighet til mennesker. Mange steder innebærer kirkemedlemskap trengsel og forfølgelse. Men selv der finner vi ofte en fornyet troens livskraft som fører til et misjonerende vitnesbyrd.

61. Det åndelige klima som til enhver tid omgir kristen misjon, har iblant støttet, men oftere lagt vansker i veien for misjonens framgang. I vår verden omfatter slike fiendtlige faktorer sekularisering av samfunnet, spesielt i den vestlige verden, utbredelse av skeptisisme og vantro og mistillit til religionens tradisjonelle strukturer og uttrykksformer, eksistensen av store, politiske systemer som åpent er basert på materialistisk ateisme (liberalistisk kapitalisme og marxisme) og likegyldighet overfor åndelige verdier som er et resultat av forvirringen i et teknologisk overflodssamfunn. I andre deler av verden har dypt sosialt og politisk forfall, sammen med kirkenes svikt med hensyn til å kjempe for frihet og rettferdighet, ført til en tillitskrise mellom den misjonerende kirke og dem som lytter til dens budskap med en mistro som skyldes et mangelfullt kristent vitnesbyrd. I de senere år har nyreligiøsitet og gamle religioner utført en imponerende og utfordrende misjonsvirksomhet. Det forhold at et stort antall mennesker av andre religioner er spredt rundt i Europa, har reist spørsmål i det som tidligere har vært nominelt kristne land. Tatt under ett innebærer disse faktorer problemer som sannsynligvis vil øke.

62. Vi opplever sterkt vår forpliktelse til felles vitnesbyrd om evangeliet når vi leser vår Herres bønn i Joh 17. Vi er glad for å oppdage at det er grunnleggende enighet når det gjelder forståelsen av evangelisering, selv om det finnes forskjellige former og uttrykk i begge våre tradisjoner.

63. Forsoningens tjeneste:

"Men alt er av Gud, han som ved Kristus forsonte oss med seg selv og gav oss forsoningens tjeneste... Så er vi da utsendinger for Kristus... Vi ber dere på Kristi vegne, la dere forsones med Gud!" (2 Kor 5,18ff).

Det er ingen tvil om hvilken oppgave alle kristne har i verden. Vi er sendt for hver dag å bringe til alle mennesker dette budskap om deres forsoning med Gud.

64. Frelse ved tro:

Vi forkynner dette forsoningens budskap og innbyr mennesker til å ta imot sin frelse ved tro. Det finnes ingen annen vei enn å stole på Guds handling på korset og Jesu Kristi oppstandelse fra de døde. Evangelisering er kallet til mennesker om å tro på Kristus. Når vi ved tro er innlemmet i hans legeme, blir det gitt oss et syn på den verden som han døde for, og vi blir bundet til ham i kjærlighet til alle mennesker.

"For Guds kjærlighet er utøst i våre hjerter ved Den Hellige Ånd" (Rom 5,5).

65. Omvendelse og ny fødsel:

Når Kristi budskap blir tatt imot i tro, skjer det en omvendelse av mennesket hvor hele livet fra nå av kommer inn under Kristi herredømme. Denne opplevelse er også i Bibelen beskrevet som den nye fødsel som innleder et nytt liv som en Kristi disippel. Konsekvensen er et liv i Ånden.

66. Nærværende og evig frelse:

Evangeliseringens hensikt er å hjelpe mennesker til å komme i fellesskap med Gud i dette liv og til å motta evig frelse i det kommende liv. Forpliktelsen til evangelisering skriver seg både fra vår lydighet mot vår Herres befaling og fra vår bevissthet om Guds rettferdige dom over en syndig menneskehet. I Kristus har Gud rettferdiggjort de ugudelige, idet han til alle som tror og blir døpt, gir anger til syndenes forlatelse. Denne rettferdigjørelsen betyr at vi er akseptert i Guds dom, vi

er gjenløst til tjeneste for Gud i denne verden og utfridd fra den kommende vrede. Dette framtidsperspektivet ved livet ut over døden er en del av det bibelske budskap og taler også til livet i dag.

67. Frelsens følger for sosialt ansvar:

Det å bli en tro Jesu Kristi disippel har følger for hvordan man lever i samfunnet. Kristne er kalt til å være ansvarlige, aktive og kritiske medlemmer av det samfunn de lever i, enten deres bidrag blir satt pris på eller ikke. Den bibelske forståelse av frelse må gjenvinnes i dag, med sin frimodige kunngjøring av Guds endegyldige herredømme over alle avguder og herske- og avhengighetssystemer. Liksom Jesaja og salmisten kunngjorde Guds frelse som kritikk av det assyriske og nybabylonske rikets absoluttering av makten, slik er også dagens profetiske, kristne vitnesbyrd en kritikk av alle systemer og strukturer som undertrykker mennesker, utnytter de fattige, forneker menneskerettigheter og rettferdiggjør vold. Derfor vil alltid forkynnelsen av frelse bringe det kristne vitnesbyrd i konflikt med slike krefter.

68. Vi må også stille oss spørsmålet om hvordan vi taler om verdens frelse når vi i dag står overfor en mulig atomkatastrofe. Den lutherske forståelse av toregimentslæren kan tas med i betraktningen her fordi den understreker Guds gode hensikt med sin verden. I denne verden vil det alltid være kamp mellom godt og ondt. Den fullstendige og endegyldige virkeliggjørelse av Guds vilje tilhører den siste dag, på den annen side av grensene for vår verden. Ikke desto mindre er kristne kalt til å gjennomsyre verden - som salt, lys og surdeig - for å virkeliggjøre Guds vilje i samfunnet så langt det lar seg gjøre innenfor historiens rammer. Guds kjærlighet og seier åpenbart i Jesus Kristus gir oss mot, håp og glede i våre sosiale aktiviteter og oppgaver. En av oppgavene er enhet i vårt misjonsoppdrag.

B. Former for evangelisering i dag

69. Det nye testamente gir oss mønsteret for evangelisering innenfor en bestemt kultur og kontekst. Guds Sønn "tok bolig iblant oss" for å gjøre det mulig for oss å bli forløst. Ordet som ble menneske (kjøtt) i Jesus Kristus, er det ypperste eksempel på "kontekstualisering". For oss kan proklamasjonen av dette evangelium innebære tilpasning av liturgi, klesdrakt, språk, musikk og andre uttrykksformer. Det er avgjørende at mennesker blir møtt som mennesker, slik at vi er villige til å lytte til deres anliggender og spørsmål og til å respektere deres kulturelle identitet. Evangeliets innhold er noe som er gitt. Undervisningens, forkynnelsens og tjenestens form blir så tilpasset situasjonen.

70. Evangeliseringsformer, som ikke er like anvendelige overalt på samme måte, kan omfatte følgende:

- Det gudstjenestelige fellesskap er grunnleggende når det gjelder evangelisering. Troende som er fornyet i sitt Kristus-vitnesbyrd ved å delta i en livskraftig gudstjeneste, går ut i verden og gjenspeiler Guds kjærlighet til ikke-troende i sin livsførsel og sitt eksplisitte vitnesbyrd. "Har dere kjærlighet til hverandre, da skal alle kunne se at dere er mine disipler" (Joh 13,35).

- Apostlene kalte de troende til å bli døpt. Som ett av de midler hvorved Gud gir sin nåde og tilkjennegir sin store kjærlighet, er dåpen et viktig element i evangelisering. Evangelisering innebærer også å innby døpte mennesker som har sluttet å dra nytte av alt det som blir gitt i dåpen, til på nytt å finne vei til kirken, dens sakramenter og det kristne liv i Ånden.
- Det personlige vitnesbyrd hvor kristne deler med andre sin opplevelse av det glade budskap om Jesus Kristus, er uunnværlig for det kristne liv. Det nye testamente gir flere eksempler på at språk og tankemønstre ble tatt i bruk for å tale til ulike tilhørere (f.eks. jøder, grekere, samaritanere og hedninger).
- Tjenesten som gir uttrykk for Kristi omsorg for hele mennesket, har vært et redskap for evangelisering opp gjennom kirkens historie.
- Innbydelsen til alle mennesker om å overgi seg til Gud og derved finne sin sanne menneskelighet, sitt verd og sin livskurs, resulterer i en mangedobling av vitnesbyrd og tjeneste fra ansvarlige menn og kvinner. Dette er av spesiell betydning for unge mennesker i mange deler av verden.
- Gjennom kristne "ashrams" (f.eks. i India) blir evangeliet presentert for ikke-kristne gjennom metoder som for dem er velkjente. Kristne og ikkekristne barn lærer om Herren Jesus Kristus ved å delta i andaktslivet i ashram-herbergene, og følgelig blir hele familier påvirket.
- Anstrengelser for å støtte en fornyet åndelighet (spiritualitet) og en dyp identifisering med mennesker, er grunnleggende for evangeliets vitnesbyrd i ethvert samfunn. Det innebærer samarbeid med alle kristne for å forsterke den kristne samvittighet i samfunnet.
- Evangeliske kampanjer har lenge vært effektive midler når det gjelder å forkynne det glade budskap om Jesus Kristus til store samlinger av mennesker.
- Å forkynne evangeliet om at Jesus er verdens Frelser og Herre, betyr også at Jesus Kristus og de som følger ham, kommer i konflikt med alle de krefter som arbeider mot Guds plan for verden. Kirken erkjenner at Jesus gjennom oppstandelsen er seierherre over disse kreftene, medregnet døden.

71. Det skjer ofte når evangelisering pågår, at nye ledere for kirken blir oppdaget. Naturtalenter for lederoppgaver, hvis gaver har vært skjult eller ubrukt, blir satt til arbeid i tjeneste for Kristus.

72. Evangelisering er en vesentlig del av kirkens oppdrag. Evangelisering må ikke bli definert ved hjelp av metoder. Evangeliet selv er avgjørende for hva som sies og hvordan det blir formidlet i ord og handling. Når lutheranere og metodister med iver forsøker å oppfylle misjonsbefalingen, må de stadig prøve alle midler ved hjelp av et klart og skjønnsomt grep om evangeliet. På denne måten må teologisk refleksjon holdes ansvarlig overfor misjonsbefalingen, og evangeliseringsmetoder må stå til regnskap overfor den teologiske refleksjon. Vi kan evangelisere ved det, talte ord, ved det trykte ord, ved visuelle hjelpemidler, ved dramatisering, ved fortelling, ved kjærlighetens gode gjerninger, ved å ha eksemplariske, kristne hjem og til tider ved taust vitnesbyrd og lidelse.

C. Kristen etikk i den moderne verden

73. Som kristne i tradisjonen fra reformasjonen bevitner lutheranere og metodister evangeliet om Guds frigjøring av menneskeheten og hele skaperverket i Kristus Jesus, for hvis skyld Gud rettferdiggjør de ugudelige. Denne Guds handling bryter syndens trellbindende lenker og gir nye muligheter for liv. Den er derfor grunnleggende for enhver etterfølgende beskrivelse av kristen etikk. På denne måten blir menneskers moralske atferd aldri forstått som forsøk på å fortjene Guds nåde. Heller ikke er lydighet mot guddommelige bud betraktet som middel til frelse. Kristen etikk er bygd på gleden over frelsen i Jesus Kristus.

74. Gleden og friheten i det kristne liv blir verdsatt likt i metodisme og lutherdom. Både Wesley og Luther var klar over menneskets trelldom under synden. Derfor beskrev de begeistret kristenlivets frihet som er avhengig av Den Hellige Ånds kallende, opprettholdende og helliggjørende gjerning. Kristne er både enkeltvis og som fellesskap kalt til å være vitner og tjenere på private og offentlige områder av livet. Derfor står lutheranere og metodister sammen om å bekrefte at tillitsfull lydighet overfor Gud er fundamental for den kristne etikk. Denne atskiller seg fra annen etikk ved at den svarer i tro på Guds ord, og ved at den anerkjenner friheten som en gave fra Gud som brukes under dens ledelse.

75. Metodister hevder at Guds visdom kommer til uttrykk i den naturlige verden og at Gud skapte dens lover. Guds vesen, åpenbart i Jesus Kristus, er kilden til den universelle morallov. Gud har gitt samvittigheten til en syndig menneskehet gjennom den forberedende nåde som en universell gjerning av Kristus. På denne måten har selv det såkalte "naturlige menneske" en moralsk evne både på det personlige og det sosiale plan. Lutheranere hevder også at alle mennesker har en forestilling om rett og galt ifølge Guds lov. Selv om de er syndere, er de i stand til å gjøre Guds vilje på mange måter. Riktignok er en slik moralsk bevissthet til stede bare i begrenset grad. Begge innfallsvinkler gjør det mulig for kristne å kommunisere og samarbeide med andre i etiske spørsmål.

76. Både Luther og Wesley trodde at kristen lydighet innebærer mer enn det å akseptere konvensjonelle mønstre for moralsk oppførsel. Begge kjempet en endeløs kamp mot senkning av etiske normer. Luthers interesse for etisk veiledning i menighetene krevde at han forfattet katekismer både som korrektiv til nedvurderingen av det verdslige kall og som beskrivelse av utøvelsen av kristen frihet. På Wesleys tid, da veldige krefter i form av sosiale endringer og moralsk likegyldighet undertrykte mennesker, innså metodister sitt kall til kjærlighetens tjeneste overfor sin neste og til et levende vitnesbyrd om Guds vilje i samfunnet. Deres høye, moralske normer og personlige dyder førte iblant til konflikt og endog til forfølgelse fra ikke-troende og fra nominelle kristne.

77. Kristen tjeneste, kjærlighetsgjerninger, lydighet og disippelliv er forankret i Guds bud og i den forsonende kjærlighet som er bevitnet i Skriften og åpenbart i Kristus Jesus, han som ikke kom "for å la seg tjene, men for selv å tjene og gi sitt liv som løsepeng for mange" (Mark 10,45). Kristne og kristne samfunn er kalt til å kjenne "det gode, det som er til hans behag, det fullkomne" (Rom 12,2), i overensstemmelse med bibelske normer og hensynsfull nestekjærlighet. Kristne, etiske normer er ikke bare et sett regler eller lover. Heller ikke kan kristne i noen del av

verden eller i noe samfunn eller i noen kultur insistere på at alle andre skal tilpasse seg hele deres moralske tradisjon eller praksis. Ikke desto mindre finnes det i den kristne forpliktelse grunnleggende orienteringspunkter og målsettinger som er av universell betydning og som muliggjør et felleskristent vitnesbyrd og en felleskristen tjeneste over hele verden.

78. Lutheranere og metodister forstår kirkens kall i samfunnet i lys av Guds frelseshistorie i Kristus. Rettferdiggjørelse ved tro nødvendigvis engasjement for medmennesker. Frigjort av Gud har kristne sitt fornemste kall i tjenesten overfor nesten.

79. Mang en etisk verdi og praksis vil deles med andre mennesker av god vilje og med et seriøst, moralsk formål, slik at kristne villig innrømmer sin gjeld til andre systemer med høye, etiske normer (jfr. Paulus' bruk av dydskataloger i Gal 5). Faktisk vil kristne i bestemte situasjoner befinne seg i solidaritet med forskjellige grupper som forsvarer rettferd, fred og forsoning. De kan komme til å dele de utstøttes brennemerket sammen med dem hvis moralske handlinger har ført til at de er kommet i strid med rådende autoriteter og makter. Idet kristne fellesskap får det sinnelag som var i Kristus, vender de seg også på den annen side mot og utfordrer andre forestillinger om menneskelig livsførsel. Ved å lære av Jesus Kristus, kirkens Herre som ble lydig inntil døden, kommer også kristne til erkjennelse av at livets mål ikke lenger er privilegier, selvopptatthet eller makt, men tjeneste i kristen kjærlighet og selvhengivelse. Disse mål står i skarp kontrast til idealer som lovprises så høyt i verden, slik som makt og materiell framgang.

80. Lutheranere og metodister er enige om at rettferdiggjørelse ved tro nødvendigvis fordrer personlige og kollektive barmhjertighetsgjeminger. Livet i Kristus innebærer tjeneste overfor menneskelig nød. Derfor oppretter kirken selv og oppfordrer sekulære organisasjoner til å etablere institusjoner og prosjekter for å sørge for direkte hjelp til mennesker. Kirken taler også til og forsøker å påvirke offentlig politikk når det gjelder krig og fred, rasisme, menneskerettigheter, rettighetene for kvinner og barn, ressursfordelingen, økologi og andre saker innenfor offentlig politikk som angår livskvalitet og eksistens for alle deler av Guds skaperverk. Vi erkjenner at vi ofte har tillatt våre kirker å leve i et komfortabelt kulturelt fangenskap heller enn å risikere manglende popularitet og indre spenning. Vi bekrefter at til det å være disipler hører forvaltning av våre personlige og felles ressurser i den vedvarende kamp for fred og rettferdighet.

81. Kristen tjeneste og lydighet søker i sin sosiale orientering å bevare og styrke velferden i våre samfunn og å lege deres svakheter og mangler. På denne måten skjer kristnes tjeneste i samarbeid med Gud i Guds oppholdende og bevarende gjemning i verden. Ved å gjøre dette understreker vi sammen at Guds rettferdighet er åpenbart i kravet om Jesu lidelse og død. Slik har Gud i Kristus overvunnet ondskapens menneskelige og kosmiske krefter. Ved dette er kristne satt i stand til å kjempe mot dødens og Ødeleggelsens makter uten frykt og med forhåpningsfull tillit til den endegyldige virkeliggjørelse av Kristi seier.

VI. Forslag for fremtiden

82. Ved avslutningen av vårt andre møte (Bristol 1980) sa vi følgende: *"Det viktige er at samtaler er i gang mellom to tradisjoner i den ene, hellige, allmenne kirke. Dette er tradisjoner som på*

grunn av sin historie og nåværende eksistens burde snakke sammen... Både likheter og ulikheter er funnet, og en lovende fremtid ligger foran".

Selv om vårt arbeid som felleskommisjon ikke vil fortsette etter 1984, er vi overbevist om at det er en lovende fremtid for luthersk-metodistisk dialog, diakonalt engasjement, nattverdfellesskap og synlig enhet.

83. For å utvide dialogen sender vi denne fellesuttalelsen til våre respektive konfesjonelle organer. Vi håper at den vil bli benyttet ved teologiske fakulteter og seminarer og av interesserte lekfolk og prester, og at dette vil føre til økt bevissthet om den andre tradisjon og til større forståelse for hverandres teologi, spiritualitet og historiske oppgave. Bibliografien er ment å antyde hvor vi kan begynne å lese om hverandre.

84. Vi kan bevitne at økumeniske diskusjoner også hjelper oss til å vokse i kunnskap om og forståelse av våre egne tradisjoner. I arbeidet med å rive ned murene som har skilt kristne, blir vi tvunget til å bestemme kjernen i vår egen, kirkelige identitet. På denne måten gir en økumenisk dialog dobbelt velsignelse: større kjærlighet både til vår egen kirke og til andre kirker.

85. Vi har gledet oss over å registrere luthersk-metodistiske dialoger på regionalt plan. Vi har fått hjelp i vårt arbeid av dåpsuttalelsen som kom fra USA-samtalene. Vi håper at slike kontakter vil fortsette innen våre to verdensfellesskap og at regionale dialoger vil gjøre bruk av vårt arbeid.

86. Etter at vår dialog startet opp, er dokumentet "Dåp, nattverd og embete" fra Kirkenes Verdensråds Kommisjon for tro og kirkeforfatning blitt offentliggjort. Selv om dette dokumentet ikke formelt ble brakt inn i våre diskusjoner, konstaterer vi likheter mellom noen av våre konklusjoner og dem som foreligger i denne større, teologiske konvergensuttalelsen. Vi slutter oss til oppfordringen til kirkene om å ta stilling til "Dåp, nattverd og embete". Derfor har vi tatt med den og utvalgte, beslektede titler i bibliografien.

87. Dessuten oppfordrer vi sterkt metodistiske og lutherske menigheter til å gå inn i dialog. Prester kan organisere felles samtalemøter med denne rapporten som grunnlag eller med lesing av og diskusjon om utvalgte skrifter av Luther og Wesley fra bibliografien. Prester kan også møtes regelmessig til tekstfortolkning når de forbereder prekener. Vi anbefaler at våre kirker sørger for prekestol- og alterfellesskap i form av utveksling og for gjensidig gjestfrihet ved Herrens bord. Vi oppmuntrer bruk av lutherske prester til å forklare lutherdom for metodistiske lekfolk, og bruk av metodistprester til å gjøre det samme med hensyn til deres tradisjon overfor lutherske menigheter. Vi oppfordrer sterkt til å danne grupper med lekfolk av lutheranere og metodister for sammen å lese Bibelen, Luthers og Wesleys skrifter og bekjennelses- og læredokumenter og for å be og ha gudsdyrkelse sammen. Vi anmoder utdanningsrådene i våre respektive konfesjonelle organer om å legge forholdene til rette for lokalkirkelige studiegrupper om emner som ligner dem som er diskutert i denne dialog. Vi oppfordrer sterkt metodistkirker og lutherske kirker til å lede an i lokale økumeniske, diakonale sammenslutninger, og til sammen å påta seg ledelsen for dannelsen av slike sammenslutninger der de nå ikke finnes.

88. Det er noen emner som vi tror fortjener ytterligere undersøkelse og debatt. Spesielt emnene Guds forsyn og de to riker, visse aspekter ved antropologien og former for enhet fordrer et slikt nærmere studium. Vi håper dette vil bli videreført i passende sammenhenger.

VII. Anbefalinger

89. Fra begynnelsen av har en hensikt med dialogen vært å hjelpe metodistkirker og lutherske kirker til å bevege seg mot større fellesskap i tro, vitnesbyrd og tjeneste. Et slikt fellesskap finner sitt synlige uttrykk i fullt sakramentalt fellesskap (communion).

90. Vi erkjenner i takknemlighet at vår dialog har ført oss et betydelig stykke nærmere dette mål fordi vi var i stand til å oppdage en stor grad av enighet og tilnærming mellom oss. Vi er av den oppfatning at denne teologiske diskusjon har oppnådd tilstrekkelig enighet til at vi kan gi følgende anbefalinger:

91.1. Vi anbefaler at våre kirker tar skritt for å erklære og etablere fullt fellesskap i Ord og sakrament. Vi anbefaler at våre kirker som et første og viktig skritt offisielt besørger prekestolbytte og gjensidig gjestfrihet ved Herrens bord. Vi gleder oss over at fullt fellesskap i Ord og sakrament for tiden praktiseres i noen av våre kirker.

92. 2. Vi anbefaler at våre to kirker overalt arbeider sammen for å manifestere sin enhet gjennom felles anstrengelser i form av vitnesbyrd og tjeneste i verden.

93. 3. Vi anbefaler at våre kirker tar imot og gjør bruk av resultatene fra denne teologiske dialog i arbeidet for den synlige enhet mellom alle kristne.

94. Til sist håper vi at våre kirker kan finne felles oppdrag og liv ved at vi deler våre liv med den verden som Kristus døde for. Vi ønsker inderlig for våre mennesker at de må vokse sammen i sinn, hjerte og tjeneste ved å erfare realiteten ved kirken -nådens samfunn. Vi har tillit til at Den Hellige Ånd leder lutheranere og metodister til former for vitnesbyrd, tjeneste og fellesskap som vil vise vår lydighet mot og kjærlighet til den samme Herre Kristus.

Dissens fra Lars Østnor

(Personlig uttalelse)

Som medlem av den luthersk-metodistiske felleskommisjon er jeg helt enig i at vi i stor utstrekning har nådd enighet i de teologiske spørsmål som har blitt diskutert. Sannsynligvis er det omfattende konsens mellom oss også når det gjelder enkelte læremessige emner som ikke har stått på vår dagsorden (som læren om Gud, eskatologien osv.). I noen av de sentrale spørsmål som er blitt drøftet, er det konvergens i synspunkter, men ennå ikke full enighet, noe denne rapporten selv tydelig viser (f.eks. helliggjørelsen, dåpen og nattverden). Andre viktige emner har ikke blitt tilstrekkelig klargjort av oss og blir derfor anbefalt for videre samtale (f. eks. læren om mennesket, om synden og om nåden). Alle disse emnene er av stor betydning for denne dialogs saksområder. Grunnlag for kirkeenhet i form av fullt prekestol- og alterfellesskap er ifølge en luthersk forståelse enighet "om evangeliets lære og om forvaltningen av sakramentene" (Den

augsburske bekjennelse, artikkel 7). Etter min oppfatning er det ennå ikke etablert et tilstrekkelig, teologisk grunnlag mellom metodistiske og lutherske kirker for å ta et så avgjørende skritt. Imidlertid støtter jeg anbefalingen om å besørge prekestolbytte og gjensidig gjestfrihet ved Herrens bord, på grunnlag av det våre kirker allerede har felles. Videre teologisk samtale er nødvendig i håp om å nå fram til en konsenserklæring som vil gjøre fullt prekestol- og alterfellesskap mulig.

Noter

1. Metodistene var: biskop William R. Cannon, medlem av presidiet i MVR; dr. Joe Hale, generalsekretær i MVR og dr. Frank Northam, sekretær ved MVR's Genèvekontor. Lutheranerne var: Dr. Carl H. Mau Jr., generalsekretær i LVF; dr. Daniel Martensen, sekretær for interkonfesjonell forskning i LVF og dr. Harding Meyer, professor ved Institutt for økumenisk forskning i Strasbourg.

2. EUB står for Evangelical United Brethren, et evangelisk kirkesamfunn med metodistiske røtter. EUB ble forent med The Methodist Church, som også norske metodister er en del av. Foreningen fikk mest å si for amerikansk metodisme, men også i Tyskland, Sveits og en del misjonsland førte dette til kirkesammenslutninger (oversetterens anmerkning).

Vedlegg I

Bibliografi

Denne bibliografien angir hovedkildene for luthersk og metodistisk teologi, pluss noen få andre arbeider som vi anser for å være de beste, nyere innføringsbøker når det gjelder Martin Luthers og John Wesleys liv og lære. Vi har også anbefalt et fåtall økumeniske tekster og verker som har relevans for dialogen mellom lutheranere og metodister.

Luthersk bibliografi

Luther's Works. St. Louis and Philadelphia 1955ff 55 bind. I den amerikanske utgaven, se spesielt bind 25, 31, 32, 35, 37, 41, 44, 45, 47 og 50.

The Book of Concord. The Confessions of the Evangelical Lutheran Church. Oversatt og redigert av Theodore G. Tappert. Fortress. Philadelphia 1959.

Bainton, Roland Here I Stand: The Life of Martin Luther. Abingdon. Nashville 1950.

Braaten, Carl E.: Principles of Lutheran Theology. Fortress. Philadelphia 1983.

Ebeling, Gerhard: Luther: An Introduction to His Thought. Oversatt av R.A. Wilson. Collins. London 1970.

Elert, Werner: The Structure of Lutheranism. Oversatt av Walter A. Hansen. Bind I-II. Concordia. St. Louis 1962.

Lutheran Identity. Sluttrapport fra studieprosjektet "The Identity of the Lutheran Churches in the Context of the Challenges of our Time". Institute for Ecumenical Research. Strasbourg 1977.

Ritter, Gerhard B.: Luther: His Life and Work. Oversatt av John Riches. Collins. London 1963.

Rupp, E. Gordon: The Righteousness of God: Luther Studies. Hodder & Stoughton. London 1953. Schlink, Edmund: Theology of the Lutheran Confessions. Oversatt av Paul Koehnke og Herbert J.A. Bouman. Muhlenberg. Philadelphia 1961.

Vajta, Vilmos, red.: The Lutheran Church - Past and Present. Augsburg Publishing House. Minneapolis 1977.

Watson, Philip S.: Let God be God! An Interpretation of the Theology of Martin Luther. Muhlenberg. Philadelphia 1947.

Metodistisk bibliografi

Wesley, John: A Collection of Hymns for the Use of the People Called Methodists. London 1780. Kritisk utgave som del av "The Oxford Edition of Wesley's Works". Clarendon. Oxford 1983.

Wesley, John: Explanatory Notes Upon the New Testament. London 1755. Ny utgave: Allenson. Naperville, Illinois 1958.

Wesley, John: The Journal of the Rev. John Wesley, A.M. Redigert av Nehemiah Curnock. 8 bind. London 1909-16.

Wesley, John: The Letters of the Rev. John Wesley, A.M. Redigert av John Telford. 8 bind. London 1931.

Wesley, John: Sermons on Several Occasions. First Series. London 1746. Nytrykk: Epworth. London 1975.

Wesley, John: Wesley's Standard Sermons. Redigert av Edward H. Sugden. 2 bind. London 1921.

Wesley, John: The Works of the Rev. John Wesley, A.M. Redigert av Thomas Jackson. 14 bind. London 1829-31. Nytrykk: Baker. Grand Rapids, Michigan 1984.

Wesley, John: The Works of John Wesley. Hovedredaktør: Frank Baker. 35 bind.

Dette prosjektet vil knytte til seg forskere som for første gang skal utgi en kritisk utgave av Wesleys verker. Det som opprinnelig var kjent som "The Oxford Edition of Wesley's Works", er nå blitt kalt "The Bicentennial Edition of the Works of John Wesley". Oxford har utgitt 4 bind, og Abingdon Press i Nashville, Tennessee, USA, forbereder ytterligere 5 bind.

Baker, Frank: John Wesley and the Church of England. Abingdon. Nashville 1970.

Green, Vivian H.H.: John Wesley. Nelson. London 1964.

Heitzenrater, Richard: The Elusive Mr. Wesley. 2 bind. Abingdon. Nashville 1984.

Outler, Albert C., red.: John Wesley. Oxford. New York 1964.

Outler, Albert C.: Theology in the Wesleyan Spirit. Tidings. Nashville 1975.

Europäischer Rat der Evangelisch-methodistischen Kirche: Dienstauftrag der Kirche; Amt; Allgemeines Priestertum. CVB Buch and Druck. Zurich 1981.

Langford, Thomas A.: Practical Divinity: Theology in the Wesleyan Tradition. Abingdon. Nashville 1983.

Rat det Evangelisch-methodistischen Zentralkonferenzen in Europa: Geschenke Freiheit. CVB Buch and Druck. Zurich 1979.

Rowe, Kenneth E., red.: The Place of Wesley in the Christian Tradition. Scarecrow. Metuchen, New Jersey 1976.

Schmidt, Martin: John Wesley: A Theological Biography. Oversatt av Norman P. Goldhawk and Denis Inman. Epworth. London 1962 og 1971 og Abingdon. Nashville 1973.

Vulliamy, Colwyn E.: John Wesley. 3. opplag. Epworth. London 1954.

Wainwright, Geoffrey: The Ecumenical Moment: Crisis and Opportunity for the Church. Eerdmans. Grand Rapids, Michigan 1983.

Williams, Colin W.: John Wesley's Theology Today. Abingdon. Nashville 1960.

Økumeniske tekster og studier

Baptism, Eucharist and Ministry. Faith and Order Paper No. 111. Kirkenes Verdensråd. Genève 1982.

Perkins Journal, 34.3 (1981) Perkins School of Theology, Dallas, Texas 75275, USA. Inneholder "En luthersk-metodistisk uttalelse om dåp" (1979) og beslektede skrifter.

Thurian, Max, red.: Ecumenical Perspectives on Baptism, Eucharist and Ministry. Faith and Order Paper No. 116. Kirkenes Verdensråd. Genève 1983.

Thurian, Max and Wainwright, Geoffrey, red.: Baptism and Eucharist: Ecumenical Convergence and Celebration. Kirkenes Verdensråd. Genève 1984.

Vedlegg II

Liste over deltakerne

Lutherske medlemmer

Superintendent Gerhard Goebel*), Øst-Tyskland Dr. Ingetraut Ludolphy*), Øst-Tyskland
Fakultetslektor Lars Østnor, Norge Biskop Roland Payne, Liberia
Dr. K. Dieterich Pfisterer, Vest-Tyskland Dr. B.V. Subbamma, India
Professor, dr. David Tiede, USA President, dr. Thomas Tredway, USA Professor, dr. Mario
Yutzis, Argentina

*) Dr. Ludolphy var medlem av kommisjonen fra 1979 til 1981. Hun ble etterfulgt av
superintendent Goebel.

Stab

Dr. Gunther Gassmann (1983-84) Dr. Carter Lindberg (1981)
Dr. Daniel F. Martensen (1979-80) Dr. Carl H. Mau
Fru Irmhild Reichen-Young

Metodistiske medlemmer

Professor, dr. Peder Borgen, Norge
Professor, dr. Charles Brockwell Jr., USA Biskop William R. Cannon, USA
Professor, dr. Rupert Davies, England (1979-80) Professor, dr. Thomas Langford, USA
Professor, dr. Manfred Marquardt, Vest-Tyskland (1981-84) Biskop Paulo Ayres Mattos, Brasil
(1980-83) Pastor Helmut Nausner, Østerrike
Professor, dr. Gordon Rupp, England (1979-80, 1984) Professor, dr. W. Peter Stephens, England
(1981-84).

Stab

Dr. Joe Hale

VEDLEGG II:

Svenska kyrkan/Methodistkyrkan i Sverige: Rapport från den andra samtalsdelegationen 1991

Den första samtalsdelegationen 1979-1985

Den första samtalsdelegationen framhöll om sitt uppdrag:

"Under åren 1979-1985 har på uppdrag av Svenska kyrkans biskopsmöte och Methodistkyrkans årskonferens bilaterala samtal förts mellan Svenska kyrkan och Methodistkyrkan.

Samtalsdelegationen har sett som sin uppgift att undersöka, i vad mån samstämmighet finns mellan de båda kyrkorna och vilka praktiska konsekvenser, som kan dras av en dokumenterad enighet. Delegationen har haft stor frihet att själv avgöra vilka ämnen som bör behandlas.

I arbetet med dokumentet har främst hänsyn tagits till kyrkornas bekännelseskriterier och till bl a följande redovisade resultat av ekumeniska förhandlingar.

Dop - Nattvard - Ämbete: det s k Limadokumentet av år 1981. Det utarbetades inom Faith and Order-kommissionen vid Kyrkornas Världsråd med representanter för alla större konfessioner.

The Church: Community of Grace: Lutheran-Methodist Dialogue 1979-1984. Den internationella dialogen mellan Lutheran World Federation och World Methodist Council.

Följande personer har varit ledamöter i delegationen

Methodistkyrkan i Sverige

Biskop Ole E. Borgen (1979-1985)

Pastor Lennart Blomquist (1979-1985)

Pastor Rune Korsving (1979-1985)

Svenska kyrkan

Biskop Sven Ingebrand (1979-mars 1982)

Komminister Kjell Burman (1979-mars 1982, sekreterare)

Biskop Martin Lönnebo (1979-1985)

Domprost Lage Pernveden (april 1982-1985)

Pastor Ragnar Persenius (april 1982-1985, sekreterare)

Under åren 1979-1981 behandlades delvis frågan om samsarbetskyrkor samt synen på ämbetet. Föreliggande dokument har utformats under åren 1982-1985 vid sammanlagt 10 sammanträden.

Vi har, som framgår av läroinnehåll och rekommendationer, kommit fram till betydande enighet i avgörande frågor. Det är därför med glädje vi överlämnar detta dokument till våra kyrkor för ställningstagande."

Rapporten från den första samtalsdelegationen utmynnade i följande rekommendationer:

"Vi rekommenderar de beslutande organen i respektive kyrkor, att på grundval av här redovisad enighet

- erbjuda varandra full forkunnelse- och sakramentsgemenskap - erkänna ordinationens giltighet i det andra samfundet och i samband därmed öppna möjlighet för det andra samfundets präster/biskopar att assistera vid präst- och biskopsvigning.

Konsekvenserna av dessa beslut bör bli

att gemensamma gudstjänster med sakramentsförvaltning kan hållas

att präst ej reordinerats vid övergång till tjänst i det andra samfundet

att båda samfunden behåller sin organisatoriska självständighet

att möjlighet till organisatorisk kyrkogemenskap i samarbetskyrkans form öppnas."

Den andra samtalsdelegationen 1990-1991

1985 års rapport sändes till de båda kyrkorna för ställningstagande. Redan i juni samma år tog Metodistkyrkans årskonferens positiv ställning till den. För Svenska kyrkans del gällde att rapporten sändes till biskopsmötet, som hade givit uppdraget. I oktober 1985 föredrogs rapporten vid biskopsmötet av biskop Lönnebo. Biskopsmötet konstaterade att den största läromässiga skillnaden fanns i avsnittet om dopet. Dess teologiske kommission fick i uppdrag att yttra sig över innehållet.

Ett år senare i oktober 1986 förelåg yttrande från teologiska kommissionen, som helt ställde sig bakom de avslutande rekommendationerna i rapporten. Kommissionen efterlyste ett avsnitt om rättfärdiggörelsen, eftersom denna är ekumeniskt avgörande för ett evangeliskt-lutherskt trossamfund. I en kommentar till rapporten, som professor Ragnar Holte utarbetat på kommissionens uppdrag, framhölls med gillande resultaten i avsnitten om Kyrkan och Ämbetet medan avsnitten om Gud och Ordet ansågs behöva smärre justeringar och fortydliganden. Holte fann att skillnaderna i dopsynen var mest problematiska men undrade samtidigt om inte en samsyn kunde skönjas i de aktuella utläggningarna om dopet. Ett klagörande av begreppet "Guds förekommande nåd" och dess relation till dopet borde kunna föra fram till en djupare samsyn än vad som framgick av det föreliggande dopavsnittet.

Biskopsmötets teologiske kommission ansåg att samtalsdelegationens rapport var lovande och borde ställas in i ett större ekumeniskt sammanhang och föreslog därför att biskopsmötet skulle vända sig till alla de andra samfunden i Sverige och tillfråga dem om deras intresse för att delta i "ekumeniska samtal med ömsesidigt erkännande och kyrkogemenskap som mål". I januari 1987 beslutade biskopsmötet sända en sådan skrivelse. Svar på denna skrivelse har inkommit från samfunden men uppföljning dröjer till dess frågan om ett nytt kristet råd i Sverige har avgjorts.

Ärendet fördes framåt genom ett nytt initiativ. I början av november 1988 hölls ett sammanträde med företrädare för Svenska kyrkans centralstyrelse, biskopsmötet och dåvarande Svenska kyrkans nämnd för mellankyrkliga och ekumeniska förbindelser för att klargöra ansvarsfordelningen. Då beslutades om följande prioritering: först skulle den inomkyrkliga relationen till EFS klarläggas, av de ekumeniska samtalen skulle dialogen med Metodistkyrkan ges första prioritet. Centralstyrelsen som har att bereda för Svenska kyrkan bindande beslut beslöt sända 1985 års rapport till stifts- och riksorgan. När remissammanställningen var klar sändes denna till biskopsmötet för kommentar. Biskopsmötet beslöt i januari 1990 rekommendera centralstyrelsen att tillsätta en arbetsgrupp i samarbete med Metodistkyrkan "med uppgift att behandla återstående lärofrågor för att få till stånd en snar överenskommelse resulterande i

sådana åtgärder som har föreslagits av samtalsdelegationen". Centralstyrelsen följde biskopsmötets rekommendation i april 1990. Även Metodistkyrkan instämde i förslaget.

Det finns anledning att särskilt omnämna den dialog som slutfördes 1987 i Tyskland mellan den evangelisk-metodistiska kyrkan och den förenade evangelisk-lutherska kyrkan och fick till resultat att predikstols- och nattvardsgemenskap upprättades. (Vom Dialog zur Kanzel- und Abendmahlsgemeinschaft. Eine Dokumentation der Lehrsprache und der Beschlüsse der kirchenleitenden Gremien. Herausgegeben vom Lutherischen Kirchenamt und von der Kirchenkanzlei der Evangelisch-methodistischen Kirche. Hannover, 1987.) Till denna gemenskap anslöt sig övriga medlemskyrkor inom den tyska evangeliska kyrkan. I september 1987 firades en gemensam nattvardsgudstjänst som inledning och manifestation av den nya gemenskapen mellan kyrkorna. Den tyska dialogen gav konkretion åt innehållet i den internationella dialogen mellan lutheraner och metodister. Därför har de tyska dialogresultaten beaktats i de nya samtalen i Sverige.

Den andra samtalsdelegationen har haft följande sammansättning:

Metodistkyrkan i Sverige,
Biskop Hans Växby
Distriktsföreståndare Ove Fosse (- 9 juni 1991)
Pastor Lars Svanberg

Svenska kyrkan
Biskop Lars-Göran Lönnemark,
Kurssekreterare Monica Andersson
Kyrkosekreterare Gosta Wrede

Gemensam sekreterare: TD Ragnar Persenius

Den andra samtalsdelegationen har samlats till sex sammanträden under tiden oktober 1990 - september 1991. Under sitt arbete har den studerat de båda kyrkomåns nya gudstjänstordningar, de internationella ekumeniska dialogerna med relevans också i Sverige samt material från de båda kyrkorna som beskriver den egna kyrkans konfessionella och organisatoriska identitet.

Rapporten från den andra samtalsdelegationen bygger på 1985 års rapport. Två större förändringar har genomförts. Ett nytt avsnitt om rättfärdiggörelse och helgelse har placerats som andra avsnitt i del I. Avsnittet om dopet har kompletterats och omarbetats med särskilt hänsynstagande till den internationella rapporten The Church: Community of Grace från 1984. I övriga avsnitt och i rekommendationerna har smärre ändringar och förtydliganden införts.

Det yttersta målet för det ekumeniska arbetet är kyrkans synliga enhet. Genom de lärosamtal som förts mellan våra kyrkor och de resultat som här redovisas har ett betydelsefullt steg mot enhetsmålet tagits. Flera steg behöver tas. I samband med att våra kyrkor fattar beslut i enlighet med rekommendationerna bör de ta ställning till hur detta kan ske. En kontrollstation efter fem år kunde inplaneras, så att den första tiden av förnyad gemenskap och samarbete blir utvärderad.

De förda lärosamtalen visar den djupa överensstämmelse som finns mellan våra kyrkor men också att skillnader kvarstår. Enigheten i förståelsen av evangelium är sådan att vi kan se att Jesu Kristi kyrka som är en möter i båda kyrkorna. De skillnader som finns i kyrkotyp, dopsyn och medlemskapsbegrepp hindrar organisatoriskt samgående helt eller delvis. Samtidigt visar dessa och kanske andra skillnader att den enhetsprocess som pågår mellan våra kyrkor inte kan anses avslutad i och med att detta dokument publiceras. Ur enhetssynpunkt är det dock ett avgörande steg som nu kan tas. Genom gemenskap i förkunnelse, sakramentsförvaltning och ordinationsgudstjänster kan våra kyrkor tillsammans vittna om Kristus och tjäna Guds rike i det svenska samhället.

När full förkunnelse- och sakramentsgemenskap mellan Svenska kyrkan och Metodistkyrkan i Sverige har beslutats, bör detta manifesteras i en gudstjänst. Denna bör innehålla förklaring angående gemenskap i förkunnelse, sakramentsförvaltning och ordinationsgudstjänster samt därtill innehålla textläsning, predikan, förbön, sång och firande av Herrens måltid.

DEL I

LÄROINNEHÅLL

Gud

Våra kyrkor ansluter sig till den tro på Gud som den heliga skrift uppenbarar och som kommer till uttryck i de apostoliska, nicaenska och athanasianska trosbekännelserna.

1. Mellan våra kyrkor råder full enighet i synen på Guds väsen. I CA I står att "det finns ett enda gudomligt väsende, som både kallas och är Gud, evig, osynlig, odelbar, av omätlig makt, vishet och godhet, skaparen och uppehållaren av allting, både synligt och osynligt. Likväl finns tre personer med samma väsende och samma makt, som av evighet äro till jämte varandra, Fadern, Sonen och den helige Ande".

MKRA I: "Det finns bara en levande och sann Gud, evig, utan kropp eller delar, av obegränsad makt, vishet och godhet, skapare och uppehållare av allting, både synligt och osynligt. I denna gudomsenhet finnes tre personer av samma väsende, makt och evighet: Fadern, Sonen och Den helige Ande."

EUBC:s trosbekännelse, Artikel I: "Vi tror på en sann, helig och levande Gud, evig Ande, som är skapare, Herre och uppehållare av allting, både synligt och osynligt. Han är obegränsad i makt, vishet, rattfärdighet, godhet och kärlek. I nåd regerar han till gagn och frälsning för människan, sitt namn till ära. Vi tror, att denne ende Gud uppenbarar sig som Treenigheten: Fadern, Sonen och Den helige Ande, olika, men oskiljaktiga, evigt en i väsende och makt."

2. Gud är alltid outrannsaklig. Han är större än alla beskrivningar. "Vilket djup av rikedom, vishet och kunskap hos Gud! Aldrig kan någon utforska hans beslut eller spåra hans vågar. Vem kan känna Herrens tankar, vem kan vara hans rådgivare? Vem har skänkt honom något som han måste återgälda? Ty av honom och genom honom och till honom är allting. Hans är härligheten i evighet. Amen." (Rom 11:33-36). Därför kan vi endast analogvis beskriva Guds egenskaper och därvid aldrig helt uttrycka Guds fulla väsen och handlande.

3. Gud uppenbarar sig på ett fördolt sätt i natur och historia (naturlig uppenbarelse). Han har dock särskilt uppenbarat sig i Jesus Kristus, genom vilken hans vilja till frälsning blir uppenbar (särskild uppenbarelse). Även i Kristus är dock Gud på ett sätt fordold. Han är nämligen uppenbar endast för tron.

4. Gud som kärleken är centrum i den kristna trons gudsbild. Kärlekens Gud har i Kristus uppenbarat sig som den som söker syndaren för att upprätta föråtelsens gemenskap. Gud är den Helige. Hans helighet uttrycker hans upphöjdhet och suveränitet över allt mänskligt. Heligheten är bakgrund såväl till Guds rättfärdiga vrede över synden, när han kampar mot det onda och dömer det, som till kärleken, när han förlåter syndaren. Uppenbarelsens centrala innehåll är att Gud är kärleken. (1 Joh. 4:7-8).

5. Gud är treenig.

Som Skaparen är Gud hela skapelsens ursprung, mening och mål.

Som Frälsaren har Gud tagit mänsklig gestalt i Jesus Kristus, vilken som sann Gud och sann människa, genom sitt liv, sin död och uppståndelse, åstadkommit försoning mellan Gud och världen. Därmed har åt människor getts möjligheten att i tro ta emot föråtelsens och det eviga livets gåva samt att leva ett liv i helgelse. Kristus skall en gång komma åter för att döma levande och döda.

Som Livgivaren möter oss Gud i den helige Andes verk. Den helige Ande upprättar och upprätthåller gemenskapen med Gud och för oss hem till Fadern.

6. Gud är den ständigt närvarande och verksamme i trofasthet och nåd. "Ty jag är viss om att varken död eller liv, varken änglar eller andemakter, varken något som finns eller något som kommer, varken krafter i höjden eller krafter i djupet eller något annat i skapelsen skall kunna skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus, vår Herre." (Rom 8:38-39).

Rättfärdiggörelse och helgelse

1. Rättfärdiggörelsen är Guds verk i Kristus och denna rättfärdighet tas emot genom tron allena. Som syndare rättfärdiggörs människan genom Guds nådefulla kärlek i Kristus utan grund i hennes egna ansträngningar eller värdighet. Rättfärdiggörelsen är beroende av Kristi försoningsdöd. Gud försonade därigenom världen med sig själv och besegrade de onda makter som håller människan och skapelsen fångna.

2. Den wesleyanska traditionen betonar att den förekommande nåden förbereder människor till att ta emot rättfärdiggörande nåd. Den ser också rättfärdiggörelsen som grunden för den fulla återlösningen i Kristus. Rättfärdiggörelsen bestämmer hela det kristna livet. Den lutherska traditionen tror att i rättfärdiggörelsen, omedelbart och förblivande, ger Gud förlåtelse, rättfärdighet och evigt liv. De kristna är därför alltid beroende av Guds rättfärdiggörande nåd och kommer aldrig till någon annan position än att vara rättfärdiggjorda syndare. Båda traditionerna bekräftar att de kristna under hela livet är i behov av Guds förlåtande nåd.

3. Helgelsen är också ett verk av Guds nåd. Den är å ena sidan Guds fullgjorda och föregripande handlande när han rättfärdiggör och försonar människor. Å andra sidan är den ett kontinuerligt gudomligt handlande genom Anden i den kristnes liv. Därvid dras människan närmare Gud i tron och närmare medmänniskan i kärlek.

Lutheraner betonar att människan i Kristus blir rättfärdiggjord och helgad men samtidigt förblir syndare inför Gud (simul justus et peccator). Metodister talar om detta skeende som en nyfödelse som får till följd att den pånyttfödde kristne lever i en alltmer fördjupad kärlek till Gud och medmänniska. De menar att människan inte kan sätta en gräns för vad Guds nåd kan göra i hennes liv. John Wesley ansåg också att de troende ärligt skulle söka fullkomlig kärlek. De får ha en förväntan om att denna fullkomlighet genom Guds nåd kan erhållas i detta livet. Vi är ense om att ingen människa kan döma om i vilket stadium av helgelse en annan människa befinner sig. Gud ensam kan rannsaka människans hjärta och handlande.

4. Kristen tro är en tro som är verksam i kärlek. Den kristne kallas ständigt att göra goda gärningar. Den nya människan i Kristus är resultatet av rättfärdiggörelsen genom den helige Ande. Metodister framhåller att den troende, som förvandlats i Kristus, har frigjorts till att formas av Guds vilja. Lutheraner betonar också de positiva förutsättningarna för människan som en ny skapelse och betraktar det kristna livet som en daglig omvändelse och en trogen efterföljelse av Kristus i lydhet. Guds lag står som krav och domare; medvetenhet om lagen driver den troende till fornyad förtröstan på Kristus.

Kyrkan

1. Våra kyrkor bekänner en, helig, allmänlig och apostolisk kyrka, som skall bestå till tidens ände. Den är grundad av Gud i Kristus och sedan den första pingstdagen ledd och styrkt genom den helige Ande. Kyrkan är Kristi fortsatta inkarnation i världen och representerar Guds rikes verkligheter här och nu. Hon fullgör genom Anden sin Herres uppdrag fram till hans återkomst och är ett tecken för den tillkommande världens liv.

2. Genom Confessio Augustana respektive Metodistkyrkans 25 artiklar uttrycktes såväl det nära sambandet mellan våra kyrkor inbördes som den obrutna kontinuiteten alltifrån urkyrkan.

CA VII: "Men kyrkan är de heligas samfund, i vilket evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas."

MKRA, Artikel XIII: "Kristi synliga kyrka är ett samfund av troende människor, inom vilket Guds rena ord predikas och sakramenten rätt förvaltas enligt Kristi förordnande i allt sådant som nödvändigtvis hör därtill."

EUBC:s trosbekännelse, Artikel V: "Vi tror, att Kristi kyrka är ett samfund av alla sanna troende under Kristi herradöme. Vi tror att den är en, helig, apostolisk och allmänlig. Den är en försonande gemenskap, där Guds ord predikas av människor, av Gud kallade och där sakramenten rätt förvaltas i överensstämmelse med Kristi egen instiftelse. Under den helige Andes ledning är kyrkan till för gudstjänstlivets bevarande, de troendes uppbyggelse och världens förlossning."

I beskrivning av kyrkan lägger båda kyrkorna stor vikt såväl vid frälsningens objektiva sida, Guds gåva, som dess subjektiva, tillägnelsen i tro och helgelse. Svenska kyrkan med sin lutherska grundsyn betonar den förra sidan starkare, medan Metodistkyrkan understryker den personliga tillägnelsen.

3. Kyrkan som de heligas samfund är en frukt av den helige Andes verk, när han kallar, samlar och helgar människor till gudsgemenskap. Kyrkan är primärt en kärlekens andliga gemenskap som manifesteras i yttre organisatoriska former. "Men över allt detta skall ni ha kärleken, det band som ger fullkomlighet. Låt Kristi frid råda i era hjärtan, den som ni kallades till som lemmar i en och samma kropp." (Kol 3:14-15). Lärjungaskapet innebär sålunda en organisk gemenskap med Kristus genom den helige Ande i församlingen. Kristusrelationen uttryckes i Nya Testamentet bl a genom bilderna av församlingen och kyrkan som vinträdet, templet och kroppen.

4. Kyrkan är till sitt väsen en organism i vilken människor genom tron forenas med Kristus själv till Hans kropp och genom den helige Ande görs till medlemmar i det nya gudsfolket med medborgarskap i himlen.

I våra kyrkors traditioner har denna gudsgemenskapens grundprincip applicerats på delvis olika sätt, genom starkare betoning antingen av Ordet och sakramenten eller av de troendes gemenskap. Detta tar sig praktiska uttryck på så sätt, att i lutherska kyrkor erhålles medlemskap genom dopet (med undantag för Svenska kyrkan, där förändrad praxis och lagstiftning det senaste århundradet har lett till att även icke döpta är medlemmar av kyrkan), i Metodistkyrkan genom bekännelse av tro på Kristus vid medlemsintagning av tidigare döpta personer. Även om kyrkan i egentlig mening är de heligas samfund och som sådan inte kan synligen avgränsas utan är fördold, är det i den synliga församlingen som detta samfund manifesteras och existerar.

5. I Apg 2:42 beskrives de fyra grundpelare på vilka församlingen, kyrkan vilar, och genom vilka Guds nåd formidlas: apostlarnas lära och undervisning, den inbördes gemenskapen, brödsbrytelsen och bönera.

6. Församlingen tillväxer när människor i tro tar emot de gåvor som skänkes med och genom Ordet och sakramenten. Dessa överräckes till människor av dem som står i en av Kristus given särskild kallelse och tjänst.

7. Genom dopet, tron och bekännelsen inlemmas människor i Kristi kropp, den ena, heliga allmänliga kyrkan på jorden. Varje kyrka och församling är Kristi kropp i dess fullhet, men ej i

dess totalitet. (1 Kor 12:12 f). Denna kropps enhet uttryckes konkret som en kärlekens enhet. (Joh 17:11, 21). Strukturer är nödvändiga för kyrkans liv i denna värld men hör inte till kyrkans väsen.

8. Både Metodistkyrkan och den lutherska kyrkan började som rörelser inom redan befintliga kyrkor. Ingenta hade som avsikt att bilda en ny kyrka. Metodistkyrkan organiserades som en bekännare- och frikyrka, oberoende av staten, medan den lutherska kyrkan i Sverige kom att bli en bekännelsekyrka av folkkyrkokaraktär med bindning till staten.

Ordet

1. Ordet är uttryck för den treenige Gudens skaparmakt från begynnelsen, för Hans frälsningsråd och Hans eviga och alltjämt fortgående frälsningsgärning. Våra kyrkor bekänner att Jesus är det inkarnerade Guds Ord och erkänner att Gamla och Nya testamentets skrifter är trogna vittnen om denna uppenbarelse. Bibeln är således helig skrift. Den innehåller allt som är nödvändigt för tro och frälsning och är ett rättesnöre för livet.

2. Bibeln är inspirerad av Guds helige Ande. Gamla och Nya Testamentets kanoniska böcker uppenbarar Guds frälsningshistoria, som fortsätter i kyrkan fram till den dag Herren Jesus kommer åter för att döma levande och döda.

3. Bibelns centrum är evangelium om Guds kärlek i Jesus Kristus. Gamla Testamentets budskap om Guds handlande med människan och den övriga skapelsen pekar fram emot Jesus Kristus som försonare av all världens synd. Nya Testamentet förkunnar frälsningens grund i Jesus Kristus, och hur Han genom den helige Ande upprättar sin kyrka och församling för att människor skall få del av frälsningen till evigt liv.

4. Bibeln är Guds skapande och levande ord. Genom det lästa och förkunnade Ordet får nya generationer del av den verklighet som är det gudomliga Ordet självt, Jesus Kristus, vilken genom Anden förenar oss med Fadern.

5. Genom Hjälparen, den helige Ande, blir Ordet levande för varje människa som tar emot det i sitt hjärta. Hon möter Kristus. I omvändelse och tro får hon av nåd del i den rättfärdighet som Han förvärvat genom sin frälsningsgärning. Genom samma nåd bevaras hon i tron och tillväxer i helgelsen till allt större Kristuslikhet.

6. Bibeln såsom Guds ord är den avgörande normen för hela den kyrkliga traditionen i fråga om både lära och liv. I traditionen lever Ordet vidare i en ständigt fortgående tolkning och tillämpning under hänsynstagande till den historiska förändringen och det sociologiska sammanhanget samt människors erfarenhet och upplevelse av Guds handlande.

Sakramenten

Ett sakrament är en gudomlig handling, i vilken jordiska gåvor tillsammans med Kristi instiftelseord, genom den helige Ande, formidlar en andlig verklighet.

Våra kyrkor har två sakrament: dop och nattvard.

Sakramentet är giltigt när det förvaltas i enlighet med Kristi instiftelse.

1. Dopet

1. Dopet är en Guds gåva till frälsning för syndare. Det är ett verksamt tecken på Guds nåd.

2. Dopet förvärtas med begjutning eller nedsänkning i vatten i Faderns och Sonens och den helige Andes namn. När så sker är dopet giltigt och verksamt.

3. Genom dopet får vi en ny relation till Gud, den treenige. I dopet förenas vi med Kristus i hans död och uppståndelse och inlemmas i Kristi kropp, som är kyrkan.

4. Den döpte tillhör Guds husfolk, det nya förbundets folk, i vilket han har att leva ut sitt lärjungaskap. När en människa i tro bevarar den nåd med vilken Gud har mött henne, blir hon arvtagare till det eviga livet. Med dopet följer ansvaret att leva kvar i Guds nåd, söka Andens hjälp för tillväxt i tron och vandra i Kristi efterföljd. Därför måste dopet få sin fortsättning i daglig fornyelse och helgelse genom den helige Andes kraft. Den kristnes strävan efter helgelse och trons fördjupning hör till ett ansvarigt medlemskap i Kristi kropp.

5. När den uppståndne Herren gav lärjungarna i uppdrag att gå ut och göra alla folk till lärjungar, befallde Han att detta skulle ske genom dop och undervisning. Dopet måste därför förberedas och uppföljas genom undervisning och kristen fostran.

I våra kyrkor förvärtas dopet normalt av en prästvigd resp. ordinerad person. I undantagsfall kan inom Svenska kyrkan annan döpt och konfirmerad utföra dop i krissituation, vilket sedan bekräftas av kyrkan. I Metodistkyrkan praktiseras inte denna form av dop.

6. Båda kyrkorna konstaterar att människan lever i brutna relationer - till Gud, till medmänniskan och till den egna personen - och att synden nu hör till mänsklighetens livsvillkor.

Metodisterna hävdar att Guds försonande gärning i Kristus har en föregripande verkan som möjliggör ett ställningstagande från människan (förekommande nåd). Guds nådefulla handlande, som ger mänskligheten frälsning, kan inte avgränsas till dopet.

Lutheranerna betonar särskilt nödvändigheten av dop för frälsning, eftersom de förstår dopet som den grundläggande överföringen av Guds försoning i Kristus till den enskilda människan. Denna betoning innebär inte att de odöpta barnen anses stå utanför Guds kärlek.

Båda kyrkorna ser sig bundna till de givna nådemedlen, men Gud är inte bunden av sina egna medel.

7. Båda kyrkorna avvisar omdop.

8. Båda kyrkorna erkänner ömsesidigt giltigheten av varandras dop.

2. Nattvarden

Nattvarden instiftades av Herren Jesus inför hans sista påsk, när han delade bröd och vin med lärjungarna. Den är det nya förbundets måltid och har som sin förnämsta förebild påskalamsmåltiden, vilken firades till minne av Israels befrielse ur Egypten. Den nya påskmåltiden är en erinran om delaktighet i Jesu Kristi lidande, död och uppståndelse samt ett tecken på hans återkomst.

Då de synliga tecknen, brödet och vinet, helgas och invigs genom Guds ord och bön, är denna måltid ett sakrament.

1. **Nattvarden som den helige Andes verk.** Genom Ordet och den helige Ande, livgivaren, är vår Herre Jesus Kristus närvarande i nattvarden, där han med Anden verkar de troendes fornyelse och helgelse samt ger del i Guds rike.

2. **Nattvarden som åminnelsemåltid.** Den korsfäste och uppståndne Kristus och hans verk för hela skapelsen förkunnas i nattvarden. Åminnelsen innebar inte endast hågkomst av hans en gång för alla utförda gärning utan gör denna närvarande för oss.

3. **Nattvarden som offer- och förlåtelsemåltid.** Kristi offer på korset för våra synder upprepas inte i nattvarden, men aktualiseras och skänkes åt oss där. Den kristne lägger fram sin brustenhet och synd samt sina förböner inför Gud och får syndernas förlåtelse och evigt liv. Kyrkan framför i nattvarden som ett tackoffer bröd och vin - gåvor av jordens frukt och människors arbete.

Styrkta av måltiden sands de kristna i världen till att vara budbärare och tjänare åt Guds kärlek.

4. **Nattvarden som gemenskapsmåltid.** I nattvarden får vi genom den helige Ande först och främst gemenskap med Kristus, som själv är närvarande i måltiden. Denna närvaro kan inte förklaras men är en verklighet. Den är enligt Jesu löfte knuten till det med Ordet förbundna brödet och vinet. Våra kyrkor har teologiskt uttryckt Kristi närvaro på olika sätt. Metodistkyrkan lär att Jesus Kristus själv på ett andligt men icke desto mindre verkligt sätt är närvarande. Svenska kyrkan har starkare knutit denna reala närvaro till elementen.

De kristnas osynliga enhet blir i nattvarden synlig och konkret. Den jordiska, stridande och lidande kyrkan förenas med den triumferande, himmelska.

5. **Nattvarden som tacksägelsemåltid.** I nattvarden förkunnar och firar Guds folk sin Herres gärningar i skapelse, frälsning, helgelse och fullbordan. I böner och lovsång tackar kyrkan för att Gudsrikets krafter är närvarande i denna tiden och att Kristus en gång skall komma för att upprätta Guds rike i dess fullhet.

6. Nattvardens firande och mottagande. När nattvarden firas i enlighet med Kristi instiftelse får människor del av Kristus och hans verk.

I enlighet med den allmänliga kyrkans tradition skall celebranten vara prästvigd resp. ordinerad.

Den enskilde prästen påverkar inte genom sin tro eller brist på tro, ej heller genom sin moraliska kvalitet nattvardens kraft och giltighet. Inte heller den mottagande påverkar genom sin tro eller otro det som skänkes i nattvarden. För den troende ges nattvardens gåvor till salighet, för den obotfärdige till dom. (MKRA XVI; CA Apol. SKB 1957 s. 184).

Ambetet i kyrkan

1. Både Svenska kyrkan och Metodistkyrkan tror att Jesu Kristi kyrka är en gemenskap av troende, i vilken Guds rena Ord och Evangelium förkunnas och sakramenten förvaltas i enlighet med Guds Ord. (CA VII, VIII; MKRA Artikel XIII).

2. I sin kyrka har Kristus överlåtit sitt prästerliga såväl som sitt konungliga ämbete till alla som tror på honom. Detta allmänna prästadöme är således instiftat och givet av Kristus till hela Hans kropp, och alla troende är "ett utvalt släkte, kungar och präster". (1 Petr. 2:9; Uppb. 1:6, 5:10).

3. Varje kristens prästerliga uppgift är att träda inför Gud med offer och bön samt möta människor med vittnesbörd i ord och handling. (CA Apol. SKB s. 272). "Detta innebär att alla kristna är kallade att tjäna varhelst Kristus vill att de skall tjäna och vittna i handlingar och ord som helar och befriar." (MKKO § 105).

4. Bland Guds folk finns, enligt gudomlig ordning och Kristi instiftelse, ett särskilt ämbete, en särskild kallelse och tjänst, nämligen att predika Ordet och förvalta sakramenten, vari ingår att vaka över kyrkans ordning och lära som goda förvaltare. (CA V; MKKO § 108).

5. Inom det allmänna prästadömet, församlingen, finns många kallelser och nådegåvor (Ef. 4:4-6; 1 Kor. 12:4-11, 27-31). Ämbetet är inneslutet i det allmänna prästadömet kallelse och tjänst. Men det är inte en ordning som uppstått genom att kristna överlåter eller delegerar sina uppgifter till bestämda personer. Både det allmänna och det särskilda ämbetet är instiftade och givna av Gud. (MKKO 111; CA V, XXVIII).

6. Det är en skillnad mellan det allmänna prästadömet uppgift att vittna och det särskilda ämbetets uppgift att predika, ty ingen skall offentligt utan kyrkans kallelse och vigning resp. ordination predika eller utdela sakramenten. (CA XIV; MKKO §§ 108, 402, 429, 430). Dock får personer med *venia* (Svenska kyrkan) eller lokalpredikantfullmakt (Metodistkyrkan) leda gudstjänst och predika. (I Metodistkyrkan förekommer också i undantagsfall icke-ordinerade lokalpastorer med fullmakt för tjänstgöring i en enda församling.)

7. En uppdelning av ämbetet på olika tjänster finns redan i Nya Testamentet och har traditionens hävd i båda kyrkorna. En uppdelning på olika tjänster, i Svenska kyrkan för närvarande präst och biskop (diakonatets ställning är ännu ej helt klar), i Metodistkyrkan diakon (präst med begränsad fullmakt), äldste (präst) och biskop, kan vara ändamålsenlig och lämplig men hör inte till kyrkans väsen.

8. Guds kallelse till ämbetet är dels en inre kallelse till den enskilde, dels en yttre kallelse genom kyrkans prövning och bekräftelse, ordinationen (Metodistkyrkan) resp. prästvigningen (Svenska kyrkan). (MKKO § 108; CA XIV; HB 1942; KO 1571)

Prövning av prästkandidats lämplighet åvilar i Svenska kyrkan biskop och domkapitel och i Metodistkyrkan årskonferensens pastorala session. Prästvigning respektive ordination, som ger fullmakt till prästerlig tjänst, sker i församlingens mitt under handpåläggning och bön.

I sak överensstämmer båda kyrkornas lära och praxis när det gäller det särskilda ämbetets huvuddrag. I båda kyrkorna förättas vigheten respektive ordinationen av biskop.

9. Genom att en romersk medeltidsbiskop genom biskopsvigning förmedlade ämbetet till den evangeliska Svenska kyrkan anses den apostoliska successionen ha bevarats i Svenska lutherska kyrkan. Även om den manuella successionen enligt evangelisk tro inte är nödvändig för det rätta ämbetet, är den dock ur traditions- och ordningssynpunkt värdefull.

Metodistkyrkan har genom den anglikanska kyrkan en apostolisk succession i lära och tjänst, men inte en särskild biskopssuccession.

Båda kyrkorna är överens om att den apostoliska successionen i lära och tjänst är den väsentligaste.

10. Svenska kyrkan kräver normalt av sina blivande präster teologisk utbildning vid universitet samt praktisk-teologisk utbildning vid pastoralinstitut. Metodistkyrkan kräver av sina blivande präster teologisk skola (godkänd av Universitets- och hogskoleämbetet) eller likvärdig utbildning samt två års självstudier i tjänsten.

11. Synen på ämbetet i båda kyrkorna är inte endast funktionell. Det visar sig däri, att en präst inte vigs resp. ordineras på nytt om han/hon har avgått eller avsatts från prästerlig tjänst. Dock är det inom Metodistkyrkan forbundet av äldste (pastor med alla rättigheter) som beviljar eller tar tillbaka alla ordinationens fullmakter. Dessa följer alltså inte personen utan tillhör detta forbund. Guds och kyrkans kallelse står kvar. (MKKO § 432; Biskop, präst och diakon i Svenska kyrkan, 1990, s. 29-34). Ämbetets syfte är att föra ut evangelium i världen, människor till salighet och Gud till ära.

DEL II

REKOMMENDATIONER

Vi rekommenderar de beslutande organen i Svenska kyrkan och Metodistkyrkan i Sverige, att på grundval av här redovisad läroenhet

- erbjuda varandra full förkunnelse- och sakramentsgemenskap
- erkänna giltigheten i varandras prästvigning respektive ordination av äldste.

Konsekvenserna av dessa beslut blir
att gemensamma gudstjänster med sakramentsförvaltning kan hållas under ledning av ordinerad äldste i Metodistkyrkan i Sverige eller präst i Svenska kyrkan
att präst ej reordineras vid övergång till tjänst i den andra kyrkan
att möjlighet öppnas för den andra kyrkans präster/biskopar att assistera vid präst- och biskopsvigning
att båda kyrkorna behåller sin organisatoriska självständighet
att möjlighet till organisatorisk gemenskap i samarbetskyrkans form öppnas
att ordinerad präst vid ansökan om prästerlig befattning i den andra kyrkan måste prövas med avseende på lämplighet och utbildning samt avlägga prästlöften inför biskop i domkapitel respektive avge lojalitetsförklaring.

Uppsala den 2. september 1991

Hans Växby
Lars-Göran Lönnermark
Lars Svanberg
Monica Andersson
Gösta Wrede
/Ragnar Persenius

Förkortningar

CA	Confessio Augustana, Augsburgska bekännelsen
CA Apol	Confessio Augustana, Apologien
EUBC	The Evangelical United Brethren Church (1784)
HB	Svenska kyrkans handbok
KO	(Svenska kyrkan) Kyrkoordningen 1571
MKKO	Metodistkyrkans lära och kyrkoordning 1989
MKRA	Metodistkyrkans religionsartiklar (1784)
SKB	Svenska kyrkans bekännelsesskrifter